

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΕ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

1 ΜΑΪΟΥ 1948

ΑΡΙΘ. 17—18

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τῆς Διευθύνσεως Ἐν ἄκρως ἀπίθανον «ΕΙ». — † *Ἐπισκόπου Ταλατίου Βασιλείου* Παΐσιου Ἐπισκόπου Βοιωτίας Σχέδιον Κανονισμοῦ ἢ Συντάγματος Ἐκκλησιαστικοῦ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος (συνέχεια). — *Ἀμίλκα Ἀλιβιζάνου* Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Περὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως. — *Ἀρχιμ. Παρθενίου Πολάκη* Τὸ πρόβλημα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ (Δ'). — *Πρεσβυτέρου Ἰωάννου Σπ. Ράμφου* Οἱ ἅγιοι τεσσαράκοντα μάρτυρες (Γ'). — *Ἐπιστολαὶ* πρὸς τὴν «Ἐκκλησίαν»: Ξένοι περὶ τῆς ὀρθοδόξου θείας λειτουργίας. — *Παρατηρήσεων Στήλη*: Ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἐσταυρωμένου. — *Χρονικά*. — *Πνευματικὴ Κίνησις*: Καταλόγων τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας τόμος Γ'. — *Κατηχητοῦ Ἰωάννου Α. Παπαδοπούλου* Εἰσαγωγή εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἠθικὴν. — *Θεοδώρου Ξύδη* Ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος ὡς ποιητικὸν κείμενον. Ἡ σύγχρονη αἴσθησις τῆς Ὑμνογραφίας. — *Γ. Βαλέτα* Ἀνθολογία τῆς δημοτικῆς πεζογραφίας. — *Μεταπολεμικά*: ὁ δεύτερος πόλεμος καὶ τὰ μετ' αὐτόν. — *Δ. Γ. Παναγιωτοπούλου* Θεωρία καὶ πράξις τῆς βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. — Βιβλιογραφία.

ΕΝ ΑΚΡΩΣ ΑΠΙΘΑΝΟΝ "ΕΙ,"

Οἱ ἐκ τῶν ἀρχαιολογούντων καὶ φιλολογοῦντων μελετητῶν τοῦ Πλουτάρχου θὰ ἐνθυμοῦνται τὸ «Περὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς ΕΙ» ἐνδιαφέρον μελέτημά του. Δὲν πρόκειται ὁμως ἐνταῦθα νὰ ἀσχοληθῶμεν οὔτε περὶ τὰς δοθεῖσας εἰς αὐτὸ ἐρμηνείας, οὔτε κἂν περὶ αὐτῆς ταύτης τῆς λέξεως, κατ' ἀρχὴν, παρ' ὅλην τὴν μεγάλην τῆς, πραγματικῶς, σημασίαν, ἐφ' ὅσον, ἂν προσέξωμεν τὸν Ἀμμώνιον, ἦτο τοῦτο εἰς τοὺς Δελφοὺς ἀναγεγραμμένον ὡς ἡ ἀπολύτως εἰς μόνον τὸν ἕνα θεὸν ἐκ μέρους τοῦ προσευχομένου προσήκουσα προσαγόρευσις. **ΕΙ**, ὑπάρχεις, ἦτοι «εἶσαι» ὁ αἰώνιος καὶ ἄρα ὁ ἀναρχος, ὁ ἀγέννητος, ὁ ἄχρονος, ὁ ἀναλλοίωτος, ὁ ἀφθάρτος, αἰεὶ ὁ αὐτὸς ἐαυτῷ. Εἶσαι ὁ ΩΝ, ὁ ὑπὸ τὴν γραφίδα τοῦ Ἰωάννου τῆς Ἀποκαλύψεως ἀναλυτικώτερον καὶ πληρέστερον ἀποκαλυπτόμενος: «ὁ ὢν καὶ ὁ ᾔν καὶ ὁ ἐρχόμενος».

Ὁ λόγος σήμερον περὶ ἄλλου τινός, ἀπεί-

ρος διὰ τὴν ἀνθρωπότητα σημαντικώτερον ΕΙ, διότι σχετίζεται πρὸς τὸ μέγα τῆς αὔριον ἐορταζομένης Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ γεγονός. Εἶνε τὸ «εἰ» ἐκεῖνο, τὸ πρὸς Κορινθίους χαραχθὲν ὑπὸ τῆς Παυλείου γραφίδος, τὸ ἐκφράζον μίαν ὑπόθεσιν, τῆς ὁποίας τὸ ἀπολύτως ἀπίθανον διεκήρυξε τὸ βεβαιότερον ἐκ πάντων τῶν γεγονότων τῆς Ἰστορίας, ἡ ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. «**ΕΙ** Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ματαία ἡ πίστις ὑμῶν». Τὸ γεγονός τοῦτο ἐπιστεύθη καὶ ἐκηρύχθη εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὑπὸ ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι, ἐνῶ εἶχον ἀπολέσει πᾶσαν ἐλπίδα, εὐρέθησαν πρὸ τεκμηρίων τοιούτων καὶ τόσων, ὥστε νὰ μεταβάλουν ἄρδην εἰς ἀκράδαντον εἰς τὴν Ἀνάστασιν πεποιθήσιν τὴν ἐπὶ τῷ πάθει καὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Διδασκάλου βαθεῖαν ἀπογοήτευσιν. Οὐδὲν ἱστορικὸν συμβᾶν εἶνε ἀσφαλέστερον καταχωρωμένον ὡς ἀναντίρρητον γεγονός, ὡς ἡ ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου. Τὸ κήρυγμα τῆς Ἀναστάσεως δὲν εἶνε ἐξαγγελία μιᾶς ψιλῆς καὶ ἀφηρημένης ἰδέας, εἶνε εὐαγγελισμὸς γεγονότος. Καὶ εἶνε ἐκ πάντων τῶν γεγονότων τῆς Ἰστορίας τὸ μεγαλείτερον καὶ τὸ σπουδαιότερον εἰς ἀποτελέσματα, διότι τὸ εὐαγγέλιόν τῆς καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἰδρυθεῖσα Ἐκκλησία εἶνε ὑψίστης δυνάμεως Εὐαγγέλιον, ἐναντι τοῦ ὁποίου οὐδεμία κακοῦ μορφή εἴμπορεῖ νὰ σταθῇ.

Ἀπόδειξις δ' εἶνε ἡ ἐν τῇ Ἀναστάσει καὶ δι' αὐτῆς νίκη τοῦ Θεανθρώπου κατὰ τῆς μεγίστης τοῦ κακοῦ ἐκδηλώσεως, τοῦ Σταυροῦ. Τὸ δράμα τοῦ Γολγοθᾶ καὶ ὁ κενὸς τάφος τοῦ ὑποστάντος τὸν σταυρικὸν θάνατον καὶ ταφέντος Χριστοῦ μαρτυροῦν πόσον ἀρρήκτως εἶνε ἀλληλένδετα ὁ Σταυρὸς καὶ ἡ Ἀνάστασις.

Ἡ σχέσις αὕτη δέον νὰ προκαλέσῃ τὴν προ-

σοχήν μας κατ' ἑξοχήν σήμερον, ὁπότε καὶ μέγιστον μὲν μέρος τῆς ἀνθρωπότητος εὐρίσκεται ἀντιμέτωπον μιᾷ ἐκτάκτου κορυφώσεως τοῦ κακοῦ, ὁσημέραι ὀγκουμένου εἰς ὅλον ἐν ἀπειλητικωτέραν' δοκιμασιῶν χιονοστιβάδα, εἴμαρτο δὲ καὶ εἰς τὸ ἔθνος μας νὰ ζῆ τὴν τραγικωτέραν περίοδον τῆς ἱστορικῆς του ζωῆς, ἱκανὴν νὰ γεννήσῃ πικρὰς ἀπογοητεύσεις. Σήμερον τὸ κακὸν λαμβάνει μορφήν συστηματικῆς καὶ μανιώδους ἐπιβουλῆς κατὰ τῆς ἀξίας τῆς ἐλευθέρως ἀνθρωπίνης προσωπικότητος, τὴν ὁποίαν ἀκριβῶς ἐκύρωσε διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεώς του ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Ἄλλ' ἢ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀνάμνησις τοῦ Πάθους καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου βεβαιοῖ εἰς ἡμᾶς ἔτι ἅπαξ τὸ γεγονός, ὅτι οὐδεμία γηινὴ δύναμις, ὅσονδήποτε ἐωσφορικῶς ἀνηλεῆς καὶ φαινομενικῶς ἀήττητος εἶνε ἱκανὴ νὰ ὑπερισχύσῃ ἐνὸς θεοπλάστου ἔργου, ὁποῖος ὁ ἐλεύθερος ἄνθρωπος. Ἄν σήμερον σταυρούμεθα, αὐριον θὰ ἀναστήθῃμεν. Ἡ σκοτία τοῦ Γολγοθᾶ καθίσταται ἐν τῇ Ἱστορίᾳ μόνιμος λαμπρὰ ἀκτινοβολία, διώκουσα πᾶσαν ἀπογοήτευσιν ἐν τῇ μετὰ τὴν δοκιμασίαν χαρᾶ, ἢ ὁποία ἀποτελεῖ ἐν τῶν κυριωτέρων καὶ ἀναλλοιώτων χαρακτηριστικῶν τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

Διότι ἢ μετὰ τὸν Σταυρὸν Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου εἶνε γεγονός, ἐναντι τοῦ ὁποίου θραύεται πᾶσα περὶ τοῦ ἐναντίου διὰ τοῦ Παυλείου Εἰ διατυπουμένη ὑπόθεσις.

ΠΑΤΡΙΑΣΤΙΚΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΒΟΙΩΤΙΑΣ

ΣΧΕΔΙΟΝ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ Ἡ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΕΚ/ΣΤΙΚΟΥ
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ*

Γ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ

Περὶ Μοναστηρίων καὶ μοναζόντων

Ἄρθρον Αον

Ἄρα τὰ μοναστικά καταγῶγια τὰ ἐντὸς τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος εἶναι κοινόβια.

Ἄρθρον Βον

Ὀλιγώτεροι τῶν τριάκοντα μοναχῶν δὲν συνιστῶσι κοινόβιον· ἐπομένως, ὅταν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν δὲν συμπληροῖ τὴν ποσότητα ταύτην, μεταβαίνουσιν εἰς ἄλλο κοινόβιον.

Ἄρθρον Γον

Ἐκαστος τῶν ἐν τῷ κοινοβίῳ μοναζόντων,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σ. 86.

παρεκτὸς τῶν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν γραμμάτων ἰδιαίτερος προσκειμένων, ὀφείλει κατὰ τοὺς μοναστικούς κανόνες νὰ μετέρχεται τι ἔργον πρὸς πορισμὸν τῶν πρὸς τοῦ ζῆν' ὅσοι διὰ γῆρας ἢ νόσον δὲν ἐπαρκοῦν ἰδίαις χερσὶν πρὸς διατροφήν ἑαυτῶν καὶ τῶν συναδελφόντων, τρέφονται ἀπὸ τοὺς κόπους ἐκείνων· οἱ νεώτεροι ὑπηρετοῦσι τοὺς πρεσβυτέρους.

Ἄρθρον Δον

Τὸ προϊόν τῶν ἔργων ἐκάστου τῶν ἐν τῷ κοινοβίῳ μοναζόντων συνάγεται εἰς τὸ ἰδιαίτερον τοῦ κοινοβίου ταμεῖον ἐμπειπιστευμένον εἰς τὴν διαχείρισιν καὶ διεύθυνσιν τοῦ Ἡγουμένου καὶ τεσσάρων ἄλλων γερόντων μοναχῶν.

Ἄρθρον Εον

Ἀπὸ τὸ ταμεῖον τοῦτο ἐξοικονομοῦνται ὅλα τὰ ἐξοδα τοῦ κοινοβίου, ὅταν δὲ τὸ ἰδιαίτερον τοῦτο ταμεῖον δὲν ἐπαρκέσῃ πρὸς τὴν δαπάνην ταύτην, ἢ Κυβέρνησις ἀναπληροῖ τὸ ἔλλειπον ἀπὸ τὸ Γενικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ταμεῖον.

Παρατήρησις: Τὰ ἀναφερόμενα ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἄρθροις περὶ τῶν μοναζόντων ἐν τοῖς μοναστηρίοις, καίτοι ὀρθὰ, καὶ κατὰ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, φρονοῦμεν ὅμως δυσκολώτατον, τοῦτο μὲν διὰ τὸ ἀσύνηθες τῆς κοινοβιακῆς ζωῆς πρὸς αὐτούς, τοῦτο δὲ διὰ τὸ βαρὺ τοῦ περιορισμοῦ, τὸ ὁποῖον προηγούμενον σκοπὸν τῆς ζωῆς τῶν οὐκ ἔθεντο ἀπ' ἀρχῆς. Δύνανται τὰ ἀναφερόμενα ἄρθρα νὰ γίνωσι κατὰ καιρὸν ἱκανόν, ἢδη δὲ βαθμηδὸν προχωρητέον, σκοπὸν τ' ἀναφερόμενα ἔχοντα.

Ἄρθρον ΣΤον

Εἰς τὸ κοινόβιον δὲν εἶναι δεκτὸς κανεὶς διὰ νὰ μονάσῃ πρὶν τοῦ τριακοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του.

Ἄρθρον Ζον

Μοναχὸς δὲν κείρεται κανεὶς πρὶν συμπληρώσει τρεῖς χρόνους ὡς δόκιμος εἰς τὸ κοινόβιον καὶ τότε μὲ ἔγγραφον ἄδειαν τοῦ κατὰ τόπον ἐπισκόπου· ἂν εἰς τὸ τριετές τοῦτο διάστημα ὁ δοκιμαζόμενος θελήσῃ, ἢμπορεῖ νὰ ἐπανέλθῃ ἀκωλύτως καὶ ἀκατακρίτως εἰς τὸν κατὰ κόσμον βίον.

Ἄρθρον Ηον

Πατὴρ οἰκογενείας εἶναι ἀπαράδεκτος εἰς τὸ κοινόβιον κἂν ἤθελε προσέλθῃ μὲ συγκατάθεσιν τῆς γυναικὸς του.

Ἄρθρον Θον

Κανεὶς τῶν ἐν τῷ κοινοβίῳ μοναζόντων· δὲν δύναται νὰ ἐξέλθῃ ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει τοῦ κοινοβίου χωρὶς δικαιολογημένης ἐγγράφου ἀδείας τοῦ Ἡγουμένου· οἱ ἔχοντες ἑξοχὸν περὶ τὸ διδάσκειν ἱκανότητα εἴτε μοναχός, εἴτε ἱερομόναχος, ἢμποροῦν ἐξερχόμενοι τοῦ κοινοβίου ἀδεῖα καὶ προσκλήσει τῆς Κυβερνήσεως νὰ διαμένωσιν ἐντὸς τῶν κοινοτήτων.

Ἄρθρον Ιον

Ἡ εἰς τὰ κοινόβια εἴσοδος τῶν γυναικῶν καὶ τῶν νεωτέρων ἀπαγορεύεται.

Ἄρθρον ΙΑον

Ὁ Ἡγούμενος τοῦ κοινοβίου ἐκλέγεται διὰ πλειοψηφίας ὑπὸ τῶν μοναζόντων καὶ ἐπικυροῦται παρὰ τοῦ κατὰ τόπον Ἐπισκόπου· αὐτὸς ἔχει τὴν φροντίδα τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς τοῦ κοινοβίου οἰκονομίας καὶ δίδει κατ' ἔτος λόγον τῆς ἐπιστάσεως του εἰς τὸν Ἐπίσκοπον.

Ἄρθρον ΙΒον

Τὰ παράπονα τῶν μοναζόντων κατὰ τοῦ Ἡγουμένου των διευθύνονται πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον.

Ἄρθρον ΙΓον

Τὰ ἐκτὸς τοῦ κοινοβίου πραττόμενα παρὰ τῶν μοναχῶν μὴ πολιτικὰ πταίσματα κρίνονται προηγουμένως μὲν ἀπὸ τὸν Ἡγούμενον καὶ τέσσαρας μοναχοὺς· καὶ εἰ μὲν τὸ ἔγκλημα εἶναι μικρὸν ἐπιβάλλεται παρ' αὐτῶν εἰς τὸν πταίσαντα καὶ ἡ ἀνάλογος ποινὴ κατὰ τὰς μοναστικὰς διατυπώσεις, εἰ δὲ εἶναι μέγα διευθύνεται ὁ πταίσας εἰς τὸ ἀνήκον ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον.

Ἄρθρον ΙΔον

Τὰ περὶ κοινοβίου καὶ μοναζόντων κανονισθέντα ἐφαρμόζονται ἀναλόγως καὶ εἰς τὰ γυναικεῖα μοναστικὰ καταστήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ

Περὶ τῶν μεταξὺ τῆς κοσμικῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς σχέσεων.

Ἄρθρον Αον

Ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος εἶναι ὁ ἀρχηγὸς κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν τῆς ἐκκλησίας, ὡς εἴπομεν ἐν Κεφ. Α'. ἄρθρ. 2.

Ἄρθρον Βον

Χωρὶς τὴν ἐγκρισιν καὶ ἐπικύρωσιν τοῦ Βασιλέως καμμία πράξις τῆς Συνόδου, ἀφ' ὅσας ἀνάγονται εἰς τὰ ἐξωτερικὰ αὐτῆς καθήκοντα, δὲν ἐνεργεῖται οὔτε ἔχει ἰσχύν.

Ἄρθρον Γον

Ὁ Βασιλεὺς διορίζει, καθὼς εἴρηται, τὸν Πρόεδρον τῆς Συνόδου, τὰ μέλη, καὶ τὸν Γραμματέα, τοὺς Ἐπισκόπους τοῦ Βασιλείου, τοὺς Ἐπιτρόπους καὶ διευθυντὰς τοῦ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου.

Ἄρθρον Δον

Ὁ Βασιλεὺς μεταθέτει ἀπὸ ἐπισκοπῆς εἰς ἐπισκοπὴν τοὺς ἐπισκόπους, καθὼς ἡ ἀνάγκη ἢ ἡ ὠφέλεια ἤθελε τὸ ὑπαγορεύσει, συμφώνως μὲν τοὺς ἱεροὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον Εον

Ὁ Βασιλεὺς ἀποφασίζει εἴτε κατὰ πρότασιν τῆς Συνόδου εἴτε καὶ ἀπ' εὐθείας περὶ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν ἐπισκοπῶν τοῦ Βασιλείου.

Ἄρθρον ΣΤον

Εἰς τὰς ἱεράς τελετὰς τὸ ὄνομα τοῦ Βασιλέως προηγεῖται παντὸς ἄλλου, εἰς δὲ τὸ «ἐν πρώτοις μνήσθητι Κύριε» μνημονεύεται μόνον τοῦ ἐπισκόπου τὸ ὄνομα.

Ἄρθρον Ζον

Ὁ Βασιλεὺς διαθέτει ὅπως ἐγκρίνει συμφερότερον, πάντοτε ὁμῶς πρὸς τὴν διὰ τοῦ ἄρθρου 8 ἐν Κεφ. I προσδιορισθεῖσαν χρῆσιν τὰ κεφάλαια καὶ τὰς προσόδους τοῦ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου.

(Ἐπεται τὸ τέλος) † Ὁ Ταλαντίου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ *

Κατὰ τὴν σύσκεψιν τοῦ Τμήματος ἀνοικοδομήσεως τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν παρεκλήθησαν τέσσαρες ἀντιπρόσωποι τῶν διδουσῶν καὶ λαμβανουσῶν Ἐκκλησιῶν (ὡς τοιαῦται δ' ἐξελέγησαν τῆς Ὀλλανδίας, Ἑλβετίας, Γερμανίας καὶ Ἑλλάδος) νὰ ὁμιλήσουν ἀπὸ τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τῆς Γενεύης περὶ μιᾶς τῶν ἀναγκῶν τῶν Ἐκκλησιῶν των. Ὁ καθηγητῆς Ἀλιβιζάτος παρεκλήθη νὰ ἀναπτύξῃ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ εἶπε τὴν ἐξῆς περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὁμιλίαν:

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εὐρίσκειται κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς πολὺ δύσκολον θέσιν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ ἰδίως τὴν μὲν ὁμορφωσιν τοῦ κλήρου. Κατὰ τὴν κατοχὴν τὰ πανεπιστήμια καὶ συνεπῶς αἱ δύο πανεπιστημιακαὶ θεολογικαὶ σχολαὶ Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης ἦσαν κλεισταί. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ὅλα τὰ σχολεῖα ἦσαν κλειστά καὶ συνεπῶς ὁμοίως καὶ αἱ ἱερατικαὶ σχολαί. Συνέπεια τούτων ὑπῆρξεν ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τεσσάρων περίπου ἐτῶν δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ διδασκαλία τῶν φοιτητῶν, οὔτε ἡ τακτικὴ ἀνανέωσις τῶν τάξεων τῶν κληρικῶν, οὔτε καὶ ἡ ἐπιστράτευσις νέων θεολόγων εἰς τὰς τάξεις τοῦ κλήρου. Διὰ τοὺς λόγους τούτους τὰ κενὰ εἰς τὰς τάξεις αὐτοῦ εἶναι ἱκανά.

Ἡ Ἐκκλησία ὑποχρεοῦται νὰ λάβῃ προσωρινὰ ἔκτακτα μέτρα πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐκ τῶν κενῶν τούτων παρουσιαζομένων δυσχερειῶν.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἡ μεταβολὴ τῆς καταστάσεως δὲν ὑπῆρξεν ἀξιοσημείωτος.

Ἡ σημερινὴ κατάστασις τῆς χώρας μας ἐμποδίζει, δι' οἰκονομικοὺς λόγους, πολλοὺς νέους νὰ παραμείνουν εἰς Ἀθήνας ἢ Θεσσαλονίκην δι' ἀνωτέρας σπουδὰς καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει τὰ μέσα ὅπως παραχωρήσῃ ὑποτροφίας εἰς νέους διὰ τὴν σπουδὴν τῆς θεολογίας.

Τὰ τρέχοντα γεγονότα, ὁ ἀνταρτοπόλεμος καὶ ἡ καταστροφὴ πλείστων πόλεων καὶ χωριῶν εἰς διαφόρους περιοχὰς τῆς χώρας ἐμποδίζουν καὶ πάλιν τὴν λειτουργίαν τῶν σχολείων. Πολλὰ ἱερατικὰ σχολαί εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου ἢ ἐν μέρει κατεστραμμένα, καὶ εἰς ἄλλας ἢ σχολικὴ ἐπί-

* Ραδιοφωνικὴ ὁμιλία τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἀμίλκα Ἀλιβιζάτου ἐκ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Γενεύης τῆς Ἑλβετίας τῆ 15ῃ Μαρτίου 1948.

πλωσις ἔχει ἐξ ὀλοκλήρου ἢ ἐν μέρει συληθῆ ἢ καταστραφῆ.

Τὸ μέγα οἰκοτροφεῖον τῶν φοιτητῶν τῆς θεολογίας, τὸ ἰδρυθὲν καὶ ἀνοικοδομηθὲν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μικρὸν πρὸ τοῦ πολέμου ἐν Ἀθήναις, κατέχεται ἀκόμη ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν ὡς στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον, εἰς τὸν ὅσον ὥστε τὸ μέγα τοῦτο οἶκημα δὲν δύναται νὰ χρησιμοποιηθῆ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διὰ νὰ δυνηθῆ αὕτη ἔστω καὶ δι' αὐτοῦ νὰ ἀντικρύσῃ τὴν δημιουργουμένην ἐκ τῆς καταστάσεως ἐκπαιδευτικὴν κρίσιν.

Τὸ Τμήμα τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ Οἴκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν παρεχώρησε διάφορα βιβλία εἰς τὰς ἱερατικὰς καὶ θεολογικὰς σχολὰς. Πολλὰ τῶν βιβλίων τούτων θὰ μεταφραστοῦν εἰς τὴν ἑλληνικὴν διὰ νὰ χρησιμοποιῶνται ὑπὸ τῶν φοιτητῶν. Λόγω τῆς δοθείσης ὑλικῆς βοήθειας τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς πολλαὶ ἱερατικαὶ σχολαὶ ἐβοηθήθησαν ὑλικῶς καὶ διετέθη ἀκόμη μικρὸν ποσὸν δι' ἕκαστον φοιτητὴν πρὸς ἀγορὰν βιβλίων.

Τὸ Τμήμα ἀνοικοδομήσεως ἐζήτησεν ἐπειγόντως βοήθειαν διατροφῆς τῶν ἱερατικῶν σχολῶν καὶ ἐλπίζομεν ὅτι ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἐξαμήνου αὗται θὰ λειτουργήσουν ὑπὸ συνθήκας καλυτέρας ἢ μέχρι τοῦδε.

Σπουδαία ὑλικὴ καὶ πνευματικὴ βοήθεια διὰ τὴν μόρφωσιν τοῦ κλήρου ὑπῆρξεν ἢ ἐκ μέρους τῶν ἀμερικανικῶν ἐκκλησιῶν παροχῆ ὑποτροφῶν εἰς εἰκοσάδα περίπου νεαρῶν ἐλλήνων θεολόγων, οἱ ὅποιοι σπουδάζουν τώρα εἰς Ἀμερικὴν καὶ οἱ ὅποιοι ἄμα τῇ ἐπιστροφῇ των θὰ χρησιμοποιηθοῦν εἰς διαφόρους ἐκκλησιαστικὰς ὑπηρεσίας.

Πιστεύω ὅτι μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Τμήματος ἀνοικοδομήσεως τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἢ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θὰ δυνηθῆ νὰ λύσῃ ἐν τῶν σπουδαιότερων καὶ, μᾶλλον ἐπιγόντων προβλημάτων τὰ ὅποια τὴν ἀπασχολοῦν, τὴν πρέπουσαν δηλ. μόρφωσιν τοῦ κλήρου.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

(Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου)

Οὐχ ὁρᾶτε τὴν μέλισσαν, ὅτι πλήττουσα ἐναποθνήσκει τῷ κέντρῳ; Δι' ἐκείνου τοῦ ζώου παιδεύει ἡμᾶς ὁ Θεὸς μὴ λυπεῖν τὸν πλησίον· αὐτοὶ γὰρ τὸν θάνατον δεχόμεθα πρότεροι. Ἐκείνους μὲν γὰρ πλήττοντες, ἴσως πρὸς μικρὸν ἐλυπήσαμεν· αὐτοὶ δὲ οὐκέτι ζησόμεθα, καθάπερ οὐδὲ ἐκεῖνο τὸ ζῶον.

*

Περὶ μὲν τὰ τῶν ἄλλων κάρφη οὕτως ἐσμέν ἀκριβεῖς ἐξετασταί, τὰς δὲ δοκοὺς ἔχοντες αὐτοῖς ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, οὐδὲ ἀισθανόμεθα.

*

Αἱ ἀθυμίαι καὶ αἱ φροντίδες, ὅταν πέραν τοῦ μέτρου τὴν ψυχὴν κατατείνωσι, τῆς οἰκείας αὐτὴν ἀποστεροῦσιν ἰσχύος.

*

Μεγάλην παρακαταθήκην ἔχομεν τὰ παιδιά. Φροντίζομεν τοῖνον αὐτῶν καὶ πάντα ποιῶμεν, μὴ ὁ πονηρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἀφέληται.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΕΝ Τῷ, ΣΥΓΧΡΟΝῷ, ΚΟΣΜῷ,

Γ'

Ὁ Wichern ἐγεννήθη ἐν Ἀμβούργῳ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὸ δέκατον τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ταύτης ἢ ἐνοσηλεύετο ἐν νοσοκομείοις, ἢ ἔζη ἐκ τῆς ἐπαιτείας. Οἱ πνευματικοὶ καὶ θεολογικοὶ του μύσται ἦσαν κυρίως ὁ Σλάιερμαχερ, ὁ Νέανδερ, ὁ Lücke. Ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Γοττίγκης ὁ Lücke, ἱστορικὸς εὐφυτάτων ἀντιλήψεων, ἐδίδασκεν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, ἐρμηνείαν τῶν Πράξεων, ἐπιστολῶν τοῦ Παύλου καὶ ἠθικὴν, κατὰ τὸν χρόνον τῆς σπουδῆς τοῦ Wichern. Ἀνέπτυσε δὲ τὴν ἰδέαν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν παρουσίαζε κοινὸν στάδιον, ἐνθα καλλιεργοῦνται πᾶσαι αἱ ἠθικαὶ δυνάμεις τῆς ἀνθρωπότητος, ἐνοῦνται τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ἅτινα εἶνε ἐν τῷ κόσμῳ χωρὶς ἐν τούτοις νὰ εἶνε ἐκ τοῦ κόσμου, ἐλευθέρῳ ἐπομένως ἐναντι τοῦ κακοῦ, ἀγωνιζόμενα κατὰ τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ κόσμου καὶ θριαμβεύοντα. Ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιά τοῦ Wichern εὗρον εἰς τὴν διδασκαλίαν ταύτην τὸν δρόμον των. Ὁραματίζετο ἤδη τὸ ἔργον, ὅπερ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ οἱ δι' αὐτοῦ ἀναγεννηθέντες δύνανται νὰ ἐπιτελέσουν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐλάμβανεν ἤδη ἔννοιαν τῆς ἐνεργοῦ εὐσεβείας. Οἱ εἰσερχόμενοι εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ δὲν ἐξέρχονται τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν κοινωνίαν, τὴν οἰκογένειαν, τὸ κράτος, τὴν ἐκκλησίαν.

*

Αἱ πρῶται αὗται ἐντυπώσεις ἐγένοντο μᾶλλον συνειδηταί διὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ Σλάιερμαχερ. Ὁ διάσημος θεολόγος δὲν ἐχώριζε τὸ ἄτομον τῆς κοινωνίας. Κοινωνικαὶ ομάδες, ὡς τὸ κράτος, ἡ οἰκογένεια, ἡ ἐκκλησία, εἶνε μεγάλης σπουδαιότητος· καὶ ἡ οἰκογένεια δὲ καὶ τὸ κράτος ὀφείλουσαν νὰ ὑφίστανται ἐπίδρασιν τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος.

Κατὰ δὲ τὸν Νέανδερ, ἡ ἱστορία τῆς ἐκκλησίας εἶνε ἡ ἱστορία τῆς θείας ζωῆς. Ἡ θεία ζωὴ, δώρημα τέλειον καταβαῖνον ἀνωθεν, διεισδύει εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν. Ὁ χριστιανισμὸς εἶνε ἡ ζύμη ἢ τεθεῖσα ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει καὶ προκαλοῦσα τὴν ζύμωσιν, ἥτις ἐκφαίνεται εἰς προοδευτικὰς μεταβολὰς τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ἡ πίστις, ἐνεργουμένη δι' ἀγάπης, δημιουργεῖ τὴν νέαν κοινωνίαν, τὴν ἐκκλησίαν. Ἡ χριστιανικὴ ζωὴ δὲν ἀγνοεῖ τὸν κόσμον, ἀλλὰ τοῦναντίον εἰσδύει εἰς αὐτὸν καὶ μεταμορφώνει πᾶν ὅ,τι ἀνθρώπινον. Ἐκαστος λοιπὸν χριστιανὸς ἔχει ἱερὰν ἀποστολήν, τῆς ὁποίας σκοπὸς ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.

Ἐπὶ τοιούτων βάσεων ἐστηρίχθη ἡ πνευματικὴ διάπλασις τοῦ Wichern. Ἐν τῇ πτωχῇ ἐνορίᾳ τοῦ Ἀμβούργου, ἐνθα ἐτάχθη ποιμὴν, ἀνεμέτρησε τὸ βάθος τῆς ὑλικῆς, ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς καταστάσεως τῶν ἐνοριτῶν του. Οἰκογένεια ἐν πλήρει ἐκλύσει. Τόπος κατάρτας καὶ οὐχὶ εὐλογίας διὰ τοὺς παῖδας ἦτο ἡ οἰκογενειακὴ ἐστία. Σχολεῖα ἀνεπαρκῆ, οὐ-

δόλως επιδρώντα ἐπὶ τοῦ ἡθους. Βοήθεια ἀποτελεσματικὴ δὲν ἠδύνατο νὰ δοθῆ εἰς τὴν νεότητα ταύτην, παρὰ μόνον ἐὰν ἀπεσύρετο ἐκ τοῦ ἀθλίου περιβάλλοντος αὐτῆς, ἐὰν ἐδίδετο εἰς αὐτὴν νέα οἰκογένεια, νέα ἑστία.

Ὁ Wichern κατώρθωσε νὰ καταρτίσῃ τὴν νέαν αὐτὴν οἰκογένειαν, τὴν νέαν αὐτὴν ἑστίαν. Ἔλαβε παρὰ πλουσίου ἰδιοκτήτου ἀθλίαν τινὰ ἀγροτικὴν κατοικίαν, ἐπονομαζομένην «ἀγρία οἰκία» (Rauhe Haus), περιβαλλομένην δὲ ὑπὸ εὐρέως κήπου, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς ἐκπαιδευτήριον παιδῶν παραπλανηθέντων ὑπὸ κακοῦ περιβάλλοντος. Ἐκ τῶν δέκα καὶ τεσσάρων πρώτων τροφίμων οἱ ὅκτω ἦσαν παιδιά ἐξώγαμα, ἑπτὰ εἶχον κριθῆ ὡς τελείως ἀτίθασα καὶ ἀδιόρθωτα, πέντε δὲ δὲν ἐγνώριζον ἢ τὸ ψεῦδος καὶ τὴν κλοπὴν.

Καὶ τὸ παιδαγωγικὸν σύστημα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ χριστιανοῦ τοῦ ἀποτολήσαντος τοιαύτην ἐπιχείρησιν; Ἴδου πῶς ἐκφράζεται ὁ ἴδιος: «Μόνον σκοπὸν ἔχομεν νὰ ἴδωμεν τὰ παιδιά μας νὰ παλαίουν κατὰ τῆς τυραννίας καὶ τοῦ αἵσχους τῆς ἁμαρτίας, ἥτις τὰ ὑποδουλῶνει, καὶ νὰ κατορθώσουν νὰ εἶνε ἐλεύθερα καὶ ἀξία τέκνα τοῦ Θεοῦ. Ποίαν ἀξίαν δύνανται νὰ ἔχουν ἀστικά βελτιώσεις καὶ ποίαν ἐγγύησιν παρουσιάζουν αὐταί, ἐὰν ἢ μετὰμόρφωσις τῶν ἐσωτάτων αἰσθημάτων δὲν τὰς συνοδεύῃ; Τί εἶνε ἢ ἰκανότης καὶ ἢ ἐπιστήμη ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἐπιστήμην τῆς καρδίας, ἥτις γνωρίζει τὸν μόνον Σωτῆρά τῆς; ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἰκανότητά τοῦ «νέου ἀνθρώπου», ὅστις ὄχι μόνον γνωρίζει τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὰς παραπλανήσεις τῆς, ἀλλ' ἀσκεῖται καὶ εἰς τὴν κατανίκησιν αὐτῆς; Ἀληθὴς ἐλευθερία εἶνε μόνῃ ἢ ἐλευθερία ἐκ τῆς ἁμαρτίας». Ἐπομένως σκοπὸς τῆς μορφώσεως ἦτο ἢ αἰώνιος σωτηρία τῆς ψυχῆς τοῦ παιδὸς καὶ ζῶν κέντρον τῆς τοιαύτης ἐργασίας, ὁ Χριστός.

Διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς θεμελιώδους ταύτης παιδαγωγικῆς ἀρχῆς ἐφηρμόζοντο μᾶλλον πρόσφορα μέσα, τὰ ὁποῖα σὺν τῷ χρόνῳ ἐβελτιοῦντο διὰ τῆς παρατηρήσεως καὶ τῆς προσκτωμένης πείρας. Πᾶς ἐσωτερικὸς καταναγκασμὸς ἀπεκλείετο. Σεβασμὸς πρὸς τὴν παιδικὴν καρδίαν καὶ ἀναζήτησις τοῦ τρόπου ἀναπτύξεως αὐτῆς. Ἡ παιδαγωγικὴ τοῦ Wichern λοιπὸν εἶχε χαρακτῆρα προσωπικόν, ἀτομικὸν ἀποκλειστικῶς. Παρατηρεῖτο ἐπιμελῶς ὁ ἰδιάζων χαρακτῆρ ἐκάστου παιδὸς· ἐζητεῖτο νὰ γνωσθῆ τὸ βάθος τῆς καρδίας του. Τὸ παρελθὸν ἀηλείφετο, συνεχωρεῖτο κατὰ τὸν τρόπον, ὥστε ὁ παιδαγωγούμενος νὰ ἔχῃ τὴν συνείδησιν, ὅτι οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ εἶνε δημιούργημα τοῦ Θεοῦ. Οὐδεὶς ἐν τῷ ἰδρύματι ὠμίλει περὶ τοῦ παρελθόντος τούτου, διότι οὐδεὶς τὸ ἐγνώριζεν, ἐκτὸς τοῦ Wichern. Ἡ πρώτη ἐντύπωσις τοῦ παιδὸς εἰσερχομένου εἰς τὴν Rauhen Haus ἦτο ὅτι μετεφέρετο εἰς νέον ἡθικὸν περιβάλλον, τὸ δὲ περιβάλλον τοῦτο τὸ ἠνάγκαζε νὰ σκεφθῆ ὅτι εἶνε ἤδη νέος ἀνθρώπος. Οἱ νέοι ὄροι τῆς ζωῆς ἐπέδρων, ἐμείουν τὴν ἀντίστασιν τοῦ κακοῦ, τὸ ὁποῖον ἐκυρίευσεν διεστραμμένους παῖδας. Καὶ διὰ τὴν ἐμπέδωσιν τῆς πρώτης ἀγαθῆς ἐντυπώσεως ἕκαστος νέος τρόφιμος ἐγίνετο

δεκτὸς δι' εἰδικῆς τελετῆς. Ἦτο αὐτὴ ὡς τις ἀνάσωπύρωσις τοῦ βαπτίσματος, ἀποβολὴ τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου, «καινότης» συμβολιζομένη καὶ διὰ τοῦ νέου ὀνόματος τοῦ διδομένου εἰς τὸ νέον μέλος τῆς κοινότητος.

Παρὰ τὰς ὕβρεις καὶ τὰς συκοφαντίας τῶν κακοπίστων καὶ τῶν κακεντρεχῶν, τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἔργου ἐπεβλήθη. Ὁ Wichern εἶχε τὴν μαγεῖαν νὰ τιθασεύῃ καὶ τοὺς μᾶλλον διεστραμμένους παῖδας, νὰ τοὺς προσελκύῃ, νὰ τοὺς ἀνυψώσῃ, νὰ τοὺς καθιστᾷ ἱκανοὺς νὰ ἔχουν ἐμπιστοσύνην εἰς ἑαυτούς. Ἰσχυρὰ πνοὴ ἀγάπης πρὸς τὸν ἀνθρώπον ἐνέπνεε τὸ ὅλον ἔργον. Ἰσχυρὰ πνοὴ ἀγάπης ἐξωγοῦνε τὸ ὅλον σύστημα, ἐφαρμοζόμενον εἰς νεαρὰς ὑπάρξεις, αἵτινες εἰς τὴν αὐγὴν τῆς ζωῆς εἶχον γνωρίσει μόνον τὸ σκότος καὶ τὸ ὄλισθημα. Ἐπὶ τοῦ ἔργου τούτου εἶχε τεθῆ ἢ σφραγίς τῆς χάριτος καὶ τῆς εὐλογίας τοῦ οὐρανοῦ.

Ὁ Wichern ἔχει ἤδη βαθεῖαν γνῶσιν τῶν συγχρόνων ἀναγκῶν τῆς χριστιανικῆς κοινωρίας. Ἡ σκέψις του ἐκτείνεται πολὺ μακρῶν. Ἐνώπιον τῶν μεγάλων ζητημάτων καὶ τῶν ἄλλων μεγάλων προβλημάτων τῆς ἐποχῆς διανοίγονται νέοι ὁρίζοντες εἰδικῆς ἐργασίας. Ἡ πραγμάτωσις τῆς ἰδέας τῆς «ἐσωτερικῆς ἱεραποστολῆς» εἶνε ἡδὴ ἐπιτακτικὴ, μετὰ τὴν περιουσίαν τοῦ Wichern ἀνὰ τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Γερμανίας. Καθ' ὅσον ἠῤῥξανεν ὁ πληθυσμὸς τῶν κέντρων τούτων, κατὰ τοσοῦτον ἠλτοῦντο οἱ ἡθικοὶ ὄροι τῆς ζωῆς. «Βλέπων καὶ ἀκούων τὸν λαόν, ἠσθάνετο ὅτι παρασκευάζεται ἢ καταστροφὴ, ὅτι αἱ ἐχθρικαὶ πρὸς τὸν χριστιανισμὸν δυνάμεις, ἢ ἀθεΐα καὶ ἢ ἀνηθικότης, θὰ κυριαρχήσουν».

Αἱ ἐπαναστάσεις τοῦ 1848 ἦσαν φανερὰ προμηνύματα. «Οἱ χρόνοι—ἔγραψεν—εἰς τοὺς ὁποίους εἰσερχόμεθα εἶνε διὰ τὴν ἐκκλησίαν χρόνοι σοβαροί, ἐνδοξοί, τόσῳ σοβαροὶ καὶ τόσον ἐνδοξοί, ὥστε παρόμοιοι ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν χρόνων δὲν ὑπῆρξαν». Ἡ ἐκκλησία ὀφείλει ἀπὸ τοῦδε νὰ ἐγκαινίσῃ ὅλως νέαν κατεύθυνσιν ἐναντι τοῦ προλεταριακοῦ κόσμου. Ὁ κόσμος οὗτος, καθὼς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν γεγονότων, εἶνε ἐχθρὸς καὶ τοῦ εὐαγγελίου καὶ τῆς ἐκκλησίας. Ἡ ἀποστολὴ ταύτης εἶνε ἐμφανής. «Ἐὰν οἱ προλετάριοι δὲν ζητοῦν πλέον τὴν ἐκκλησίαν, ὀφείλει ἢ ἐκκλησία νὰ ἐξέλθῃ εἰς ἀναζήτησιν αὐτῶν καὶ νὰ μὴ δώσῃ ἀνάπαυσιν εἰς ἑαυτὴν μέχρις ὅτου φέρει πρὸς αὐτοὺς τὸν λόγον τῆς σωτηρίας, κινητοποιήσασα πάσας τὰς δυνάμεις αὐτῆς. Ἡ ὥρα τῆς ἐσωτερικῆς ἱεραποστολῆς ἀνατέλλει....».

Ἡ ὀνομασία «ἐσωτερικὴ ἱεραποστολή» προεκάλεισεν ἀτελευτήτους κριτικὰς καὶ συζητήσεις. Τί ὑπενοεῖ ἢ τοιαύτη ἱεραποστολή; τίς ἢ σχέσις ταύτης πρὸς τὴν ποιμαίνουσαν ἐκκλησίαν; Ἄνδρες κύρους, ὁ Schäfer, ὁ Warneck, ἔκριναν προτιμότεραν τὴν ὀνομασίαν «διακονία». Ἀφοῦ, κατὰ τὸν Σέφερ, τὰ ἔργα τῆς εὐποιίας ἀποτελοῦν τὸ σῶμα τῆς ἐσωτερικῆς ἱεραποστολῆς, ἔχομεν ἐπαναφορὰν τῆς διακονίας

τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν ἀγιογραφικὴν καὶ ἱστορικὴν τῆς σημασίαν. Ὁ δὲ Βάρονε, ὁ θεωρητικὸς τῶν ἱεραποστολῶν, ἔκρινεν ὅτι «τὸ ὑποκείμενον τῆς ἱεραποστολῆς δὲν εἶνε ἡ χριστιανωσύνη, ἀλλ' ὁ μὴ χριστιανικὸς κόσμος, Ἰουδαῖοι, μωαμεθανοί, εἰδωλολάτραι κλπ. Εἰς τὴν ἱεραποστολὴν δὲν ἀνήκει ὁ προσηλυτισμὸς μεταξὺ χριστιανῶν, οὔτε ἡ ἐπιτέλεσις ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Ἐκκλησίας ἔργων σωτηρίας ὑπὸ διαφόρους μορφάς, περιλαμβανομένης εἰς τὴν γενικὴν ὀνομασίαν τῆς ἐσωτερικῆς ἱεραποστολῆς. Ἄντι τοῦ ἀστόχου τούτου ὄρου, προτιμότερα ἡ ὀνομασία «ἔργον διακονίας».

Διὰ τὸν Wichern, γενικῶς ἡ ἀποστολὴ καὶ ἐν στενοτέρῳ ἐννοία ἡ ἐσωτερικὴ ἀποστολή, ἔχει ἕδαφος δράσεως ἓνα κόσμον, ὅστις ἔπαυσε νὰ εἶνε χριστιανικὸς. Ὁ τοιοῦτος κόσμος ἀποτελεῖ πραγματικότητα, τὴν ὁποίαν δὲν εἶνε ἀνάγκη ν' ἀναζητήσῃ τις μακρὰν. Ὑπάρχει αὕτη ἐν τῷ κόλπῳ τῆς κοινωνίας, ἐν τῷ κόλπῳ τῆς ἐκκλησίας.

Ἀποκαλοῦμεν χριστιανικὸν ἓνα κόσμον, ὁ ὁποῖος ἐν τῇ πραγματικότητι εἶνε ἀντιχριστιανικὸς. Τὰ ἐξωτερικὰ φαινόμενα, συνέπειαι ἐκ παραδόσεως, τελεταὶ τυπικαὶ ἐκ κοινωνικῶν ὑποχρεώσεων καὶ τὰ τοιαῦτα, οὐδόλως πρέπει νὰ μᾶς ἀπατοῦν. Βαθυτέρα παρατήρησις θὰ σταθμίση καὶ θὰ ἐκτιμῆσῃ ἀκριβῶς τὸ ψεῦδος, ἐν τῷ ὁποίῳ ζῶσιν οἱ λεγόμενοι σύγχρονοι χριστιανοί. Ἐνώπιον ἡμῶν ἔχομεν τὸν μᾶλλον εἰδεχθῆ παγανισμόν. Διὰ τὸν εἰδωλολατρισμὸν αὐτοῦ ἡ λέξις ἱεραποστολὴ δικαιουῖται πλήρως.

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος)

Ἀρχιμ. ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ

ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑ ΜΑΡΤΥΡΕΣ *

{ 9 Μαρτίου }

Γ'

Οἱ ἅγιοι Τεσσαράκοντα μάρτυρες ἐμαρτύρησαν ἐν Σεβαστείᾳ τῆς Ἀρμενίας τῷ 320 ὑπὸ τὰς ἀκολουθούς συνθήκας. Διὰ διαταγῆς τοῦ αὐτοκράτορος Λικινίου ὑπεχρεώθησαν οἱ χριστιανοὶ νὰ ἀρνηθοῦν τὴν χριστιανικὴν πίστιν. Τεσσαράκοντα νέοι στρατιῶται, ὀνομαζόμενοι οἱ 40 ἱππεῖς, εὐθαρσεῖς καὶ γνωστοὶ διὰ τὰς θέσεις των, ἐκλήθησαν ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ Ἀγρικὸλα νὰ συμμορφωθοῦν πρὸς τὴν αὐτοκρατορικὴν διαταγὴν. Οὗτοι ἠρνήθησαν καὶ ἀντέστησαν κατὰ πάσης προσπάθειας νὰ πεισθοῦν. Ὅθεν καὶ ἐβυθίσθησαν καθ' ὅλην τὴν νύκτα εἰς τὴν λίμνην τῆς Σεβαστείας καί, διὰ νὰ καταστήσουν ἔτι ὀδυνηροτέρας τὰ βασάνους των, ἐποποθέτησαν οἱ δῆμιοι θερμὸν λουτρόν πλησίον τῶν νέων ἔτοιμον δι' οἰονδήποτε ἀποστάτην θέλοντα νὰ τὸ χρησιμοποίησιν. Ὁ πειρασμὸς οὗτος τοῦ θερμοῦ λουτροῦ ὑπῆρξε μέγας δι' ἓνα ἐξ αὐτῶν. Οὗτος ἐξελθὼν τῆς λίμνης ὤρμησε πρὸς τὸ λουτρόν, ἀλλ' οὐδὲν ἐκέρδησε, διότι, μόλις ἤγγισε τὸ θερμὸν λουτρόν, ἀπέθανε. Ἐν

*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 121.

τούτοις ὁ ἀριθμὸς τῶν Τεσσαράκοντα μαρτύρων δὲν διεσπάσθη¹, διότι ὁ φύλαξ τούτων ἰδὼν ἐν δράματι ἀγγέλους καταβαίνοντας ἐξ οὐρανοῦ καὶ στεφανώνοντας τοὺς ἐν τῇ λίμνῃ στρατιώτας, πλὴν τοῦ ἀτυχοῦς ἀποστάτου, ἀπέβαλε τὴν στολὴν του καὶ «τοῖς γυμνοῖς ἑαυτὸν ἐγκατέμιξε, κράζων τὴν αὐτὴν βοήν τοῖς ἁγίοις Χριστιανός εἰμι», οὕτω δὲ ἔλαβε τὸν 40ὸν στέφανον. Τὴν ἐπομένην, πρωΐαν τὰ σώματα τῶν μαρτύρων ἐρρίφθησαν εἰς τὴν πυρὰν καὶ ἀκολούθως εἰς τὸν ποταμόν².

Δημοφιλέστατον κατέστη καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν τὸ μαρτύριον τῶν ἁγ. Τεσσαράκοντα μαρτύρων, τῶν ὁποίων τὰ ἱερά λείψανα, ὅσα διεσώθησαν ἐκ τῆς πυρᾶς, ἐπιμελῶς ἐτιμήθησαν καὶ διενεμήθησαν εἰς διαφόρους πόλεις ὅπου καὶ ναοὶ ἰδρύθησαν εἰς τιμὴν των. Οἱ γονεῖς τοῦ Μεγ. Βασιλείου κατέχοντες «κόνιν» καὶ ἱεμάχια τῶν ἱερῶν λειψάνων τῶν μαρτύρων τούτων, ἀνήγειρον εἰς τιμὴν τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα τὸν πρῶτον ἐν τῇ Ἀνατολῇ ναόν³, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ ἐτάφησαν, εἰς κτῆ-

1. Περὶ τῆς σημασίας τοῦ ἀριθμοῦ 40 ἰδὲ μελέτην Γ. Κ. Σπυριδάκη Ὁ ἀριθμὸς τεσσαράκοντα παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς καὶ νεωτέροις Ἑλληνιστῶν Ἀθηναίων 1939, εἰδικῶς δὲ περὶ τῶν ἁγ. Τεσσαράκοντα ἐνθ' ἂν. σ. 81 σημ. 1. Ἴσως ἐνταῦθα θὰ εἶχε θέσιν τὸ ἀκόλουθον χαρακτηριστικὸν χωρίον ἐκ τῆς ὁμιλίας τοῦ Μεγ. Βασιλείου: «Μία δὲ ἦν πάντων εὐχή. Τεσσαράκοντα εἰσῆλθομεν εἰς τὸ στάδιον, οἱ τεσσαράκοντα στεφανώθημεν, Δέσποτα. Μὴ λείψῃ τῷ ἀριθμῷ μηδὲ εἰς. Τίμιος ἐστίν, ὃν ἐτίμησας τῇ νηστείᾳ τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν, δι' οὗ νομοθεσία εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον». Migne, 31, 520.

2. Περὶ τοῦ μαρτυρίου τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα μαρτύρων ἰδὲ ὡσαύτως J. Pargoire, Les XL soldats martyres, Echos d' Orient, 8, (1904) σ. 40—43. P. Guérin, Les petits Bollandistes, Vies des Saints, III, Paris, σ. 334—340.

3. Γρηγόριος ὁ Νύσσης διηγείται ἐν τῷ ἐγκωμίῳ του τὸ ἀκόλουθον χαριτωμένον ἐπεισόδιον: «Ἦνίκα γὰρ τὴν ἐπὶ τοῖς λειψάνοις πανήγυριν τὴν πρώτην τελεῖν ἐμέλλομεν, κὰν τῷ ἁγίῳ σηκῶ ἀναπαύειν τὴν λάρνακα, ἡ μήτηρ ἡ ἐμὴ αὕτη γὰρ ἦν ἡ τῷ Θεῷ συνάγουσα καὶ κοσμοῦσα τὴν ἑορτήν· ἡ δὲ ἤκειν με πρὸς τὴν μετουσίαν τῶν δρωμένων ἐκέλευσε, πόρρω τε διάγοντα, καὶ ἔτι νέον ὄντα, κὰν τοῖς λαϊκοῖς ἀριθμούμενον. Οἷα δὲ φιλεῖ γίνεσθαι ἐπὶ πράγμασι κατεπίγουσιν, ἀσχολος ὢν, βαρύτερον ὁ ἀνόητος ἐδεξάμην τὴν κλήσιν, ὑπομεψάμενος τῇ μητρὶ, ὅτι μὴ εἰς ἄλλον καιρὸν ὑπερέθετο τὴν πανήγυριν, ἀλλὰ με πολλῶν ἀποκινήσασα φροντίδων, μεθειλκυσε ταύτη, καὶ πρὸ μᾶς τῆς συνόδου. Ἀφικόμην εἰς τὸ χωρίον παννυχίδος δὲ οὔσης ἐν κήπῳ, ἔνθα καὶ τὰ λείψανα τῶν ἁγίων ἐτύγγανε ψαλμωδίαις τιμώμενα, ἐμοὶ πλησίον ἐπί πινος δωματίου καθεῦδοντι φαίνεται ὄναρ ὄψις τοιαύτη· Ἐδόκουν βούλεσθαι εἰσιεῖναι ἐν τῷ κήπῳ, ἔνθα ὕπαρ ἡ παννυχὶς ἐτελεῖτο. Γενομένῳ δὲ μοι περὶ τὴν θύραν, πλήθος ὄφθη στρατιωτῶν προσκαθήμενον τῇ εἰσόδῳ· ἀθρόον δὲ οἱ πάντες διαναστάντες, ράβδους ἀπανατεινόμενοι, καὶ ἀπειλητικῶς ἐφορμῶντες, οὐ συνεχώρουν τὴν εἴσοδον· ἔλαβον δ' ἂν καὶ πληγὰς, εἰ μὴ με εἰς, ὡς ἐδόκουν, φιλανθρωπότερος ἐξητήσατο. Ὡς δὲ με ὁ ὕπνος ἀφήκε, καὶ ἦλθον εἰς ἀναλογισμὸν τῆς ἐπὶ τῇ κλήσει πλημμελείας, ἠσθόμην μὲν εἰς τὴν ἔφερον ἡ τῶν στρατιωτῶν ἐπίφοβος ὄψασίς· πολλοῖς δὲ θρήνοις ὠδύρομην τὴν ἑαυτοῦ ματαιότητα· καὶ αὕτη γε τῇ

μά των ἐν Πόντῳ, παρὰ τὸν ποταμὸν Ἰριν. Ἡ πρὸς τοὺς ἁγίους τούτους τιμὴ κατέστη κληρονομικὴ εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Βασιλείου. Ἡ ἀδελφὴ του Μακρίνα κατέχουσα τεμάχια τῶν ἱερῶν λειψάνων ἀνήγειρεν εἰς τιμὴν τῶν ἁγίων γυναικεῖαν ἐν Καισαρείᾳ τῆς Καππαδοκίας μονήν, τῆς ὁποίας ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν, μονήν δ' ὡσαύτως δι' ἄνδρας εἰς τιμὴν τῶν ἁγίων ἱδρυσεν καὶ ὁ ἀδελφὸς του Πέτρος, ὁ μετέπειτα Ἐπίσκοπος Σεβαστείας, διάδοχος, ὡς πιστεύεται, τοῦ ἱερομάρτυρος Βλασίου, τῆς ὁποίας διετέλεσεν ἡγούμενος. Κατὰ τὰ Ἄκτα, ὁ Πέτρος ἐν Σεβαστεία ἐπεμελήθη περισσότερον παντὸς ἄλλου τῶν λειψάνων τῶν ἁγίων. Δύο ἀνεψιαὶ τοῦ Μεγ. Βασιλείου, διευθύνουσαι ἐν Καισαρείᾳ μονήν, ἔλαβον παρὰ τοῦ θεοῦ των Βασιλείου τεμάχια τῶν ἱερῶν λειψάνων τῶν μαρτύρων.

Ἐν ΚΠόλει ὁ Θεὸς ἐδόξασε τοὺς ἁγ. Τεσσαράκοντα μάρτυρας ἰδίως ἐπὶ τῆς αὐτοκράτειρας Πουλχερίας, εἰς τὴν ὁποίαν, περὶ τὸ 438, καθ' ἃ ἐν λεπτομερεῖα διηγείται ὁ Σωζομενός¹, ἐνεφανίσθησαν ἐν ὄνειρῳ ὁ ἅγιος μάρτυς Θύρσος καὶ οἱ Τεσσαράκοντα μάρτυρες². Ὁ πρῶτος ἀπεκάλυψεν, εἰς αὐτὴν τὰ κεκρυμμένα ἐν ΚΠόλει ὑπὸ τὴν γῆν ἰ. λείψανα τῶν μαρτύρων. Μετὰ πολλὰς ἐρεῦνας ἀνεκαλύφθησαν τὰ λείψανα παρὰ τὸν τάφον τῆς διακονίσσης Εὐσεβείας εἰς δύο ἀργυρᾶς θήκας, αἵτινες, κατὰ τὴν διαθήκην τῆς Εὐσεβείας, εἶχον ἐναποτεθῆ ἐν τῷ τάφῳ τῆς εἰς τὸ μέρος τῆς κεφαλῆς τῆς. Ἐν ΚΠόλει ἀνηγέρθησαν τρεῖς ναοὶ εἰς τιμὴν τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα, εἰς ὑπὸ τῆς Πουλχερίας († 453), δεύτερος ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀναστασίου (491-518) καὶ τρίτος ὑπὸ τοῦ Τιβερίου, πενθεροῦ τοῦ αὐτοκράτορος Μαυρικίου (582-602)³. Ἐν Ἐμέσῃ τῆς Συρίας ἰδρύθη εἰς τιμὴν τῶν ἁγίων τούτων μαρτύρων ναὸς, ἐν δὲ τῇ Παλαιστίνῃ Μελάνη ἡ νέα μετὰ τὸ 431 ἱδρυσεν μονήν, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἐναπέθηκε «κόνι» ἐκ τῶν ἱερῶν τούτων λειψάνων⁴. Ἡ ἐν ἁγ. Ὅρει ἰ. μονὴ τοῦ Ξηροποτάμου, ἰδρυθεῖσα πιθανῶς τὸν 1^ο αἰῶνα, τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγ. Τεσσαράκοντα μαρτύρων⁵.

θήκη τῶν λειψάνων πικρὸν ἐπέρρευσε δάκρυον, ἵνα μοι ὁ Θεὸς τε εὐμενῶς ἔχη, καὶ οἱ ἅγιοι στρατιῶται τὴν ἀμνηστίαν χαρίσωνται». Migne 46, 784 ἔξ.

1. Migne 67, 1597—1601. Ἰδὲ καὶ Νικηφ. Κάλιστον Migne 146, 1085 ἔξ.

2. Καὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ Πασχαλίου Χρονικοῦ διηγείται ὅτι «Πουλχερία, ἡ γυνὴ Μαρκιανοῦ βασιλέως, τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα τῶν ἐν Σεβαστεία μαρτυρησάντων κατ' ὄπτασίαν εὕρισκε τὰ λείψανα κατακρυπτόμενα εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἁγ. Θύρσου ὀπίσω τοῦ ἀμβωνος· καὶ ἀνεδομήσατο αὐτῶν οἶκον ἔξω τῶν τειχῶν τῶν Τρωαδῆσιων Καισάριος ὑπάτος Ἐπαρχος» (Ἐκδ. Βόν. I, 590).

3. Περὶ τῶν ἐν Κωνσταντινίᾳ εἰς τιμὴν τῶν ἁγ. 40 μαρτύρων ἰδρυθέντων ναῶν βλέπε Μανουήλ I. Γεδεών, Βυζαντινὸν ἑορτολόγιον, Κωνσταντινίς, 1899, σ. 81 καὶ Tillemont ἐνθ' ἁν. σ. 526.

4. Tillemont ἐνθ' ἁν.

5. Εὐδοκίμου Ξηροποταμίνου τοῦ Κρη-

Ἐν τῇ Δύσει ἡ τιμὴ πρὸς τοὺς ἁγ. Τεσσαράκοντα μάρτυρας ἦτο ἀνέκαθεν διαδεδομένη¹. Γαυδέντιος ὁ Ἐπίσκοπος τῆς ἐν Ἄνω Ἰταλίας Βρεσκίας (Bresse) († μεταξὺ τῶν ἐτῶν 420-427), διερχόμενος ἐκ Καισαρείας Καππαδοκίας καὶ μεταβαίνων εἰς τοὺς ἁγ. Τόπους, ἔλαβε παρὰ τῶν γηραιῶν ἀνεψιῶν τοῦ Μεγ. Βασιλείου τμήμα τῶν ἱερῶν λειψάνων τῶν μαρτύρων καὶ ἱδρυσεν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του εἰς τιμὴν τῶν ἁγ. Τεσσαράκοντα καὶ ἄλλων μαρτύρων ναόν. Κατὰ τὰ ἐγκαινία τοῦ ναοῦ τούτου ἐπὶ παρουσίᾳ πλείστων περιφανῶν ἐπισκόπων ἐξεφώνησεν ὁ Γαυδέντιος λόγον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπλεξε καὶ τὸ ἐγκώμιον τῶν ἁγ. Τεσσαράκοντα², ὑπ' ὄψιν του ἔχων τὴν ὁμιλίαν τοῦ Μεγ. Βασιλείου.

Κανόνα εἰς τοὺς ἁγ. Τεσσαράκοντα μάρτυρας, οὗ ἡ ἀκροστιχίς «θεοστεφῆ φάλαγγα μέλπω μαρτύρων»³, ὡς καὶ τὰ ἀκόλουθα τρία ἰδιόμελα τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς, ἔγραψεν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς διατηρῶν αὐτούσια τμήματα τῆς ὁμιλίας τοῦ Μεγ. Βασιλείου εἰς τοὺς ἁγίους ὡς, ἄλλως τε, φαίνεται ἐκ τῆς ἀντιπαραβολῆς τῶν τροπαρίων πρὸς αὐτὴν.

τὸς. Ἡ ἐν Ἁγ. Ὅρει Ἄθω ἱερὰ Βασιλική, Πατριαρχική, καὶ Σταυροπηγιακὴ σεβασμιὰ μονὴ τοῦ Ξηροποτάμου, Θεοπύκην, 1926. Βλέπε καὶ περιγραφὴν θαυμαστῆς ἐμφάνισσος τῶν μ' μαρτύρων εἰς τὸν Σουλτάνον Σελὴν ἐν τῷ τοῦ Δουκᾶ κ η Μ. Συναξαριστῆ (Μάρτιος) σ. 155 ἔξ. Ναοὶ καὶ μοναὶ ἰδρύθησαν καὶ πολλαχού τῆς Ἑλλάδος ὡς π. χ. ἐν Λακεδαίμονι, Μελετίου Σακελλαροπούλου, Ἡ ἱερὰ μονὴ τῶν ἁγ. Τεσσαράκοντα ἐν Λακεδαίμονι. Ἱστορικὴ ἀποφίσις τῆς δράσεως αὐτῆς, Ἀθῆναι 1921, καὶ «Ν. Ἑλληνομνημῶν» Ε' 278 ἔξ. καὶ ἐν Ἠπείρῳ, Εὐαγγέλου Μ. Δημητρίου (νῦν Μητροπολίτου Ζακύνθου), Ὁ ναὸς καὶ αἱ κατακόμβαι τῶν ἁγ. Τεσσαράκοντα μαρτύρων, «Ἱερός Σύνδεσμος» (1913) ἀριθ. 198 σ. 8.

1. Ἐπὶ Πάπα Ἰννοκεντίου I' (1644—1655) ἡ ἑορτὴ τῶν ἁγ. 40 μαρτύρων μετετέθη ἀπὸ τῆς 9ης Μαρτίου, ὅτε ἑορτάζει ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία, εἰς τὴν 10ην, ἕνεκα τῆς ὑπὸ τῆς Δυτ. Ἐκκλησίας ἑορταζομένης μνήμης τῆς ἁγ. Φραγκίσκης κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Εἰς τοὺς ἀρχαίους Προλόγους τοῦ 8ου καὶ 9ου αἰῶνος ἡ ἑορτὴ ἀπαντᾷ τὴν 11ην Μαρτίου.

2. Migne P. L. 20, 963 ἔξ. Ὁ Vossius ἀποκαλεῖ τὸν ναὸν τούτον «βασιλικὴν τῶν 40 μαρτύρων». Tillemont ἐνθ' ἁν. σ. 525. Ἐν Ῥώμῃ πιστεύεται, ὅτι Μελάνη ἡ νέα μετέφερον ἐκ Παλαιστίνης μέρος τῆς τέφρας ἐκ τῶν ἰ. λειψάνων τῶν ἁγίων καὶ ὅτι εἰς τοῦτο τὸ γεγονός ὀφείλεται ἡ ἱδρυσις αὐτόθι δύο ναῶν ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων· ἐνθ' ἁν. σ. 526 ἔξ. Ἐν Βενετίᾳ ὡσαύτως πιστεύεται, ὅτι τὰ λείψανα τοῦ ἁγ. Μελίτωνος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, ἅτινα μετέφερον ἔμποροι ἐξ Ἀνατολῆς καὶ εὕρηνται ἐν τῷ αὐτόθι ναῷ τοῦ ἁγ. Λαζάρου, ἀνήκουν εἰς δύο ἐκ τῶν 40 μαρτύρων τῆς Σεβαστείας Petites Bollandistes ἐνθ' ἁν. σ. 335 σημ. 3.

Καὶ πόλεις ἔλαβον τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἁγίων. (Ἁγ. Σαράντα Ἠπείρου). Τὸ οὐχὶ σπανίως διδόμενον κατὰ τὸ βάπτισμα ὄνομα Σαράντης εἶναι εἰλημμένον ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν 40 μαρτύρων.

3. Βλέπε καὶ ἕτερον Κανόνα εἰς Σωφρονίου Εὐστρατιάδου Ἐιρηολόγιον, Παρίσι, 1932, σ. 64. Καὶ παρὰ Pitra Analecta Sacra I, 599—603. Ἐν ὑποσημείωσι τοῦ Μηναίου τοῦ Μαρτίου (Ἐκδ. Βενετίας ὑπὸ Βαρθολ. Κουτλουμουσιανοῦ, 1845 σ. 37) ἀναφέρεται ὅτι τὰ χειρόγραφα «ἔχουσι καὶ ἕτερον κανόνα Θεοφάνους ποιήμα».

Ἰδιόμελα εσπερινού.

Ἦχος β'. Ἰωάν. Μοναχού
 Φέροντες τὰ παρόντα γεν-
 ναίως χαίροντες τοῖς ἐπιζο-
 μένοις, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον οἱ Ἅγιοι Μάρτυρες. Μὴ γὰρ
 ἱμάτιον ἀποδυόμεθα; ἀλλὰ τὸν
 παλαιὸν ἀνθρωπὸν ἀποτιθέμε-
 θα. Δριμὺς ὁ χειμὼν, ἀλλὰ
 γλυκὺς ὁ Παράδεισος· ἀλγεινὴ
 ἢ πῆξις, ἀλλ' ἡδεῖα ἢ ἀπόλαυ-
 σις. Μὴ οὖν ἐκκλίνωμεν, ὡς
 συστρατιῶται· μικρὸν ὑπομι-
 νώμεν, ἵνα τοὺς στεφάνους τῆς
 νίκης ἀναδησώμεθα παρὰ Χρι-
 στοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτήρος
 τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ῥίπτοντες περιβόλαια πάν-
 τα, βαίγοντες ἀτρόμως εἰς λί-
 μνην, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον οἱ
 Ἅγιοι Μάρτυρες· διὰ Παρά-
 δεισον, ὃν ἀπώλεσαμεν, ἱμά-
 τιον φθαστὸν· σήμερον μὴ ἀν-
 τισχώμεθα δι' ὅσιν ποτὲ φθο-
 ροποιὸν ἐνδυσάμενοι, ἐκδυσώ-
 μεθα νῦν διὰ τὴν πάντων
 ἀνάστασιν· καταφρονήσωμεν
 κρούους λυομένου καὶ σάκχα
 μισήσωμεν, ἵνα τοὺς στεφάνους
 τῆς νίκης ἀναδησώμεθα παρὰ
 Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτή-
 ρος τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Βλέποντες ὡς τουφὰς τὰς
 βασάνους, τρέχοντες πρὸς λί-
 μνην κινώδη, ὡς πρὸς θάλα-
 σσιν, ἔλεγον οἱ Ἅγιοι Μάρ-
 τυρες. Μὴ ὑποπιτήξωμεν ὡραν
 χειμέριον, ἵνα τὴν φοβερὰν
 γέενναν τοῦ πυρός φύγωμεν·
 κενθήτω ὁ πούς, ἵνα χορεύῃ
 αἰώνια· ἢ δὲ χεῖρ ὄνειδος, ἵνα
 ὑποῦται πρὸς Κύριον· καὶ μὴ
 φρεσώμεθα φύσεως θνησκού-
 σης· ἐλάμεθα θάνατον, ἵνα
 τοὺς στεφάνους τῆς νίκης ἀνα-
 δησώμεθα παρὰ Χριστοῦ τοῦ
 Θεοῦ καὶ Σωτήρος τῶν ψυ-
 χῶν ἡμῶν.

Δύο κοντάκια ἔγραψε Ῥωμανὸς ὁ Μελω-
 δός, ἔμμετρον ὕμνον Ἐφραίμ ὁ Σύρος¹, ἐγκώ-
 μα δὲ Θεόδωρος ὁ Στουδίτης καὶ ἄλλοι². Ἰδιαί-
 τεροι παρακλητικοὶ κανόνες εἰς τοὺς ἁγίους
 τούτους διεσώθησαν δύο³, διεσώθη ὁμοίως καὶ
 «εὐχὴ εἰς τοὺς ἁγ. Τεσσαράκοντα μάρτυρας»

1. Ἐ μ μ. Παντελάκη ἐν Μ.Ε.Ε., ΚΒ' 893.

2. Λόγος εἰς τοὺς μ' μάρτυρας, οὗ ἡ ἀρχὴ «ὡς κα-
 λὸν ἡμῖν ἐγένετο ἡ ἀπὸ τοῦ τῆδε μοναστηρίου διά-
 στασις» (κἀδ. Βατοπ. 256 φ. 134β-136, Ἀκούρας Β' 54
 (λόγος ξβ'), Σωφρ. Εὐστρατιάδου, Συμπλήρω-
 μα ἁγιορειτικῶν καταλόγων κ.λ. σ. 76. Βλέπε καὶ
 ὁμιλίαν ἐν Μ. Συναξαριστῇ Κ. Δουκάκη ἐνθ' ἄν. σ.
 136 ἔξ.

3. Τοῦ μὲν πρώτου με ἀκροστιχίδα «Δεκάς με σῶζε
 τετράριθον μαρτύρων» ἡ ἀρχὴ: «Δέξαι, Χριστέ μου,
 τὴν ἐκ χειλέων μου δέσιν». Ἄθ. Παπαδοπού-
 λου Κεραμέως, Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη Β' 475,
 τοῦ δὲ δευτέρου ἡ ἀρχὴ: «Μετάρσιον, Λόγε, τὸ τα-
 πεινόν», ἐνθ. ἄν. 585.

Μεγ. Βασιλείου

Ὁμιλία εἰς τοὺς ἁγίους
 Τεσσαράκοντα μάρτυρας.

Φέροντες τὰ παρόντα γεν-
 ναίως, χαίροντες τοῖς ἐπιζο-
 μένοις...

Μὴ γὰρ ἱμάτιον, φησὶν,
 ἀποδυόμεθα, ἀλλὰ τὸν παλαιὸν
 ἀνθρωπὸν ἀποτιθέμεθα... Δρι-
 μὺς ὁ χειμὼν, ἀλλὰ γλυκὺς ὁ
 παράδεισος· ἀλγεινὴ ἢ πῆξις
 ἀλλ' ἡδεῖα ἢ ἀνάπαυσις... Μὴ
 ἐκκλίνωμεν, ὡς συστρατιῶται...

Μετὰ χαρᾶς ἀπορούφαντες
 ἕκαστος καὶ τὸν τελευταῖον χι-
 τῶνα, πρὸς τὸν διὰ τοῦ κρού-
 οῦς ἐχώρουσαν θάνατον. Μὴ ἀν-
 τισχώμεθα ἱματίον διὰ τὸν
 παράδεισον, ὃν ἀπώλεσαμεν.

Ἐπειδὴ διὰ τὸν ὄσιν ἐνε-
 δυσάμεθα, διὰ τὸν Χριστὸν
 ἐκδυσώμεθα.

Κενθήτω ὁ πούς, ἵνα διη-
 νεκῶς μετ' ἀγγέλων χορεύῃ
 ἀπορούητω ἡ χεῖρ, ἵνα ἔχη
 παρησίαν πρὸς τὸν Δεσπότην
 ἐπαίεσθαι... Σάχος εἰσὶ, μὴ
 φρεσώμεθα· ἐπειδὴ δεῖ πάν-
 τως ἀποθανεῖν, ἀποθάνωμεν
 ἵνα ζήσωμεν...

πρὸς ἐξορκισμόν πονηρῶν πνευμάτων καὶ ἀπαλ-
 λαγὴν ἐκ τῆς βασκανίας¹.

Ἐν τοῖς Μηναίοις καὶ παρ' ἀγιολόγοις ἀνα-
 φέρονται καὶ ἄλλαι τρεῖς ἰσαριθμοὶ ομάδες μαρ-
 τύρων. Τούτων ἡ μὲν πρώτη ὁμάς ἐμαρτύρη-
 σεν ἐν Περσίᾳ τῷ 375 καὶ ἐορτάζεται τὴν 16 ἡ
 κατ' ἄλλους 20 Μαΐου². Μεταξὺ τῶν μαρτύρων
 τούτων ἦσαν καὶ οἱ Ἐπίσκοποι Αὐδιησοῦς καὶ
 Ἀβιδᾶς³. Ἡ δευτέρα ὁμάς, ἡ ὁποία ἐορτάζεται
 τὴν 24 Δεκεμβρίου, ἀναφέρεται ὡς ὁμάς Τεσ-
 σαράκοντα Παρθένων μαρτύρων, αἵτινες ἐμαρ-
 τύρησαν ἐπὶ Δεκίου ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας⁴.
 Ἡ δὲ τρίτη, ἐορταζομένη τὴν 1ην Σεπτεμβρίου,
 ἀναφέρεται καὶ αὕτη ὡς ὁμάς «ἁγίων μ' μαρ-
 τύρων γυναικῶν καὶ ἀσκητριῶν καὶ Ἀμμοῦν
 διακόνου αὐτῶν» ἐξ Ἀδριανουπόλεως, αἵτινες
 ἐμαρτύρησαν ἐπὶ Λικινίου⁵.

Προσβύτερος ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΠ. ΡΑΜΦΟΣ π. Θ.

1. Κ. Βελεφάντιου, Κυπριανάριον περιέχον
 προσευχὰς καὶ ἐξορκισμοὺς... Λευκωσία, 1913 σ. 13.

2. Assemani, Mart. Orient. I, 141.

3. Εἰς κατάλογον ἐπισκόπων, τὸν ὅποιον ἀναφέρει
 ὁ Σωζομενὸς (Migne 67, 968), γίνεται μνεία τῶν ὀνο-
 μάτων τῶν δύο τούτων Ἐπισκόπων, οἵτινες ἐμαρτύρη-
 σαν ἐν Περσίᾳ. Ἐν τῷ Μηναίῳ (ἐκδ. «Φοῖνικος», Ἄθ.
 1895 σ. 82) ἀναφέρονται λεπτομερέστερον οἱ ἀποτε-
 λέσαντες τὴν ὁμάδα: 16 Μαΐου «μνήμη τῶν ἁγ. μαρ-
 τύρων Αὐδᾶ, Αὐδιησοῦ Ἐπισκόπων καὶ τῶν σὺν αὐ-
 τοῖς τριάκοντα ὀκτώ, ἧτοι προσβυτέρων δέκα ἔξ, Δια-
 κόνων ἐννέα, μοναχῶν ἕξ καὶ παρθένων ἑπτὰ». Περι-
 γραφὴν τοῦ μαρτυρίου αὐτῶν ἰδὲ εἰς τὸν Μ. Συναξα-
 ριστὴν Δουκάκη, Μάϊος σ. 307, Εἰδικῶς περὶ τοῦ
 Αὐδᾶ ἐνθ' ἄν. Μάρτιος σ. 490 ἔξ.

4. William Smith A Dictionary of Christian
 Biography, London, II, 1880 σ. 556 καὶ 23.

5. Ἰδὲ Analecta Bolland. 31 (1912) § 1 καὶ σ. 194-5
 § 2-3 καὶ Δουκάκη ἐνθ' ἄν. (Σεπτέμβριος) σ. 13.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ "ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ,"

Ἀγαπητὲ ἰ. Διευθυντά,

Εἰς τελευταίως γενομένην ραδιοφωνικὴν ὁμιλίαν τοῦ ὁ
 ἰ. Π. Μπρασιώτης, Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ἔκαμε
 λόγον περὶ τῆς ὑπὸ τῶν ξένων μετὰ προσοχῆς καὶ ἀμε-
 ροληψίας ἐπ' ἐσχάτων μελέτης τῶν κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον
 Ἐκκλησίαν καὶ τὴν λατρείαν αὐτῆς καὶ περὶ τῆς διαλύ-
 σεως τῶν κρατουσῶν τέως συγκεχυμένων ἢ καὶ κακοβού-
 λων ἀντιλήψεων.

Ἀφορμὴν ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ ἰ. Καθηγητοῦ εἰρημένων
 λαμβάνων ἐθεώρησα καθήκον μου νὰ καταστήσω εἰς εὐ-
 ρύτερον κύκλον ἐν μεταφράσει γνωστὰ ὅσα ὁ ἰ. Charles
 H. Heimsath γράφει ἐν τῷ, τῷ 1945 ἐν Ν. Ὑόρκῃ δημοσι-
 ευθέντι, ἔργῳ του ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ Πνεῦμα τῆς δημο-
 σίας Λατρείας» (The genius of Public Worship) περὶ
 τῆς Θ. Λατρείας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ εἰδικῶς
 περὶ τῆς Θ. Λειτουργίας τοῦ ἰ. Χρυσοστόμου.

Ἐν τῷ ἔργῳ του τούτου ὁ συγγραφεὺς, μετὰ εἰσαγωγικὰ
 γενικῶς περὶ τῆς δημοσίας λατρείας, ἀναλύει καὶ ἐξετά-
 ζει τὴν δημοσίαν λατρείαν τῆς Συναγωγῆς, τῆς Ὁρθο-
 δόξου Ἐκκλησίας, τῆς Ρωμαϊκῆς, τῶν Ἐπισκοπελιανῶν,
 τῶν Λουθηρανῶν, τῶν Προσβυτεριανῶν, τῶν Κουακέρων
 κ. ἄ. Ὑπὲρ πάσης δὲ ἐξαιρεῖ τὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκ-
 κλησίας, ἐκφραζόμενος μετὰ θαυμασμοῦ, τοσοῦτω μᾶλλον
 ἀξίως προσοχῆς, ὅσῳ προέρχεται παρὰ ξένου, προτεστάντου.

Ἐκ τοῦ σχετικοῦ κεφαλαίου μεταφέρωμεν ἐν μεταφρά-
 σει μόνον ὅσα ἀναφέρονται ἀμέσως εἰς τὸν σκοπὸν μας,
 ἵνα πληροφορηθῶμεν καὶ ἐκ στόματος ξένου καὶ κατὰ
 τρόπον πανηγυρικὸν ὅποιον ἀνεκτίμητον λατρευτικὸν θη-
 σαυρὸν κέκτηται ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία.

Ἐν Λαμῖα τῇ 24 Μαρτίου 1948

† Ὁ Φιλότιμος ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ἰδού ἡ μετάφρασις :

«Παρηκολούθησα τὴν θεϊαν λειτουργίαν ἐν Ἑλληνικῷ Ὁρθοδόξῳ Καθεδρικῷ Ναῷ μᾶς ἐκ τῶν μεγάλων πόλεων μας (τῆς Ἀμερικῆς). Καίτοι ἦτο Καθεδρικός ὁ Ναός, τὸ κτίριον ἦτο ταπεινὸν κτίσμα ἐν παρόδῳ τινί. Ἐν τῷ νάρθηκι παρέτηθησα συγκινητικὸν θέαμα. Ἄθλιος ἐπαίτης, ὅστις ἠσθάνητο ἑαυτὸν πολὺ ἀπερριμμένον, ὥστε νὰ ὑπερβῆ τὸν νάρθηκα καὶ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ἱερὸν ναόν, εἶχε ρίψει ἑαυτὸν κάτω, ἵνα ἀσπασθῇ τὸ ρυπαρὸν ἔδαφος τοῦ νάρθηκος. Οὐδέποτε ἀνεμνήσθην κατὰ τρόπον τὸσον δραματικὸν τὴν εὐπρόσδεκτον προσευχὴν τοῦ τελώνου. Τὸ πνευμά μου ἐδαμάσθη ἀπὸ τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀναξιότητός μου νὰ ἐγγίσω καὶ δοκιμάσω τὰ θεία πραγματά. Βεβαίως, εἶπον, πρέπει νὰ ἐμφωλευθῇ κάποιον ἀγνωστον πνευματικὸν μεγαλεῖον εἰς τὸ ταπεινὸν τοῦτο κτίριον, ὥστε νὰ προκαλῆ παρὰ τῷ πτωχῷ ἀμαρτωλῷ τὸσον ταπεινωτικὴν καὶ ὠραίαν κίνησιν λατρείας. Πρὶν ἢ διέλθω τὸν οὐδὸν τοῦ Ναοῦ, ὁ ἀνθρώπος οὗτος εἶχε προπαρασκευάσει τὴν ψυχὴν μου διὰ τὴν τὰ μάλιστα βαθεῖαν, τὰ μάλιστα σύμφωνον τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει καὶ τὰ μάλιστα μυστικοπαθῆ ἐξ ὅλων τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν, τὴν θεϊαν Ὁρθόδοξον Λειτουργίαν».

Σημειῶν εἶτα ὁ συγγραφεὺς τὸ πτωχὸν ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ καὶ ἄλλας τινὰς παρατηρήσεις του περὶ τοῦ χοροῦ, ἐν ᾧ συνέψαλλον καὶ νεάνιδες, τοῦθ' ὅπερ ἀποδοκιμάζει, προσθέτει : «Μεταβαίνοντες ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων, ἄς συνελέξωμεν ἐν μᾶ μόνῃ πτωχῇ διεξαγωγῇ τῆς Ὁρθοδόξου λειτουργίας ἐν ξένη γῆ, ἄς ἴδωμεν ἤδη τὴν διάφωσιν αὐτῆς, τῆς μεγαλοπρεπεστερας ὅλων τῶν τελετῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Οὐδεμία μορφὴ λατρείας διετήρησε τόσον πολλὰ ἴχνη τῆς πρωτογόνου Ἐκκλησίας. Ὁ ἀρχηγὸς ἐνθουσιασμοῦ τῶν πρώτων τεσσάρων χριστιανικῶν ἐκατοστητηρίων, ὅστις παρήγαγε τὴν ὠραίαν λειτουργικὴν ἐξέλιξιν, ἐκ τῆς ὁποίας ὅλαι αἱ συγγενεῖς μεγάλαι τελετουργικαὶ οἰκονομῆσαι ἀνεπτύχθησαν, τελειότερον διετηρήθη ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ λειτουργίᾳ. Ὑπεμνήσθην δὲ τὴν τε ἀρχαιότητα καὶ τὸ νεάζον τῆς τελετῆς ταύτης μὲ ἐν ἐπεισόδιον κατὰ τὴν διάσκεψιν τοῦ Ἐδιμβούργου τῷ 1937.

Ἡ λειτουργία εἰς ἡν παρέστην ἦτο τοῦ ἁγ. Χρυσοστόμου.... Ἀναγνώσας εἶτα ὅλην τὴν λειτουργίαν τοῦ ἁγ. Χρυσοστόμου, ἀνεκάλυψα περιλαμπρον θησαυρὸν λατρείας. Ἀποτελεῖ αὕτη ἐν ἐκ τῶν λατρευτικῶν ἀριστουργημάτων... Ὅποια ποιήσις ἐκφράσεως, ὁποία σειρά ἀνθρωπίνων συγκινήσεων, ὁποῖον πλήθος φιλοσοφικῶν ἰδεῶν, ὁποία μυστικοπαθῆς ἐκστασις, ὁποῖον μεγαλεῖον μορφῆς περιέχονται ἐν τῇ κλασσικῇ ταύτῃ λατρευτικῇ τελετῇ. Θὰ ἐπεθύμουν νὰ προτείνω τὰ ἐξῆς διὰ τὴν διαφώτισιν τῆς διανοίας καὶ διὰ τὸ καλὸν τῆς ψυχῆς. Νὰ ἀναγινώσκωμεν δηλαδὴ καθ' ἑκάστην διὰ τὴν ἰδιωτικὴν μας προσευχὴν ἐν μέρος τῆς ἀγγλικῆς μεταφράσεως.... τῆς λειτουργίας τοῦ ἁγ. Χρυσοστόμου....

Ὁ χώρος δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἀναφέρω ἐκτενῶς περικοπὰς τῆς Ὁρθοδόξου λειτουργίας, ἀλλ' ὀλίγαι θὰ ἤρουν νὰ ἀποδείξουν τὴν ὠραιότητα καὶ τὸ μεγαλεῖόν της..... Διὰ τὴν ἐμπνευσμένην γλώσσαν καὶ τὸ πλήθος τῶν θεολογικῶν συλλήψεων πρόσθετε εἰς τὰς ἀνωτέρω περικοπὰς τὴν μυστικὴν εὐχὴν τοῦ ἱερέως τοῦ Τριαγίου «ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, ὁ ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενος...».

Περιγράφων εἶτα τὴν Μικρὰν Εἰσοδὸν, τὴν Μεγάλην Εἰσοδὸν, τὸν καθαιγιασμὸν τῶν Τιμίων Λώρων καὶ τὴν μετάληψιν ὑπὸ τοῦ ἱερέως, Διακόνου καὶ τῶν πιστῶν ἐν ἐκφράσει ζωηροῦ θαυμασμοῦ, προσθέτει : «Ἡ περιγραφή τῆς Ὁρθοδόξου λειτουργίας τελεθεισῆς ἐν μικρῷ ἐν Ἀμερικῇ ναῷ καὶ ἡ βραχεία ἀνάλυσις αὐτῆς εἶναι τελειῶς ἀνίκαναι νὰ μᾶς δώσωσιν ἰδέαν τῆς γοητείας καὶ τῆς δυνάμεως τῆς λειτουργίας ταύτης. Ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ γίνῃ εἶνε νὰ ἐκφράσῃ ὁ καλλιτέχνης τὴν ἀδυναμίαν του ἐνώπιον τοῦ ἀριστουργήματος τούτου. Ὅποῖον γεγονός διὰ τὴν ψυχὴν θὰ ἀπετέλει νὰ ἴδῃ τις τὸ μέγα τοῦτο ἔργον ἐν τῇ πραγματικῇ του ἐκφράσει, τὴν λειτουργίαν τοῦ ἁγ. Χρυσοστόμου τελομένην ἐν μεγάλῳ Καθεδρικῷ Ναῷ τῆς προπολεμικῆς Ρωσίας μὲ χορὸν ἀνδρῶν, ἱερέας στολάς, θυμιάμα καὶ μυριάδας λαμπάδων! Θὰ ἦτό τι, διὰ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἐσταυρωμένου.

Χθὲς ὁλὼν τὰ βλέμματα ἦσαν ἐστραμμένα πρὸς τὸν ἐπὶ τοῦ ξύλου τοῦ Σταυροῦ κρεμασθέντα Σωτήρα μας. Πιστοὶ ὁπαδοὶ του, τὸν παρηκολούθησαμεν καθ' ὅλην τὴν ἐπίγειον ζωὴν του διδάσκοντα, θαυματουργοῦντα, εὐεργετοῦντα, ἀπὸ τὰ πλήθη θαυμαζόμενον καὶ ἀκολουθοῦντο, καὶ αἴφνης δι' ὅλα ταῦτα τὸν εἶδομεν προχθὲς συλλαμβανόμενον, κρινόμενον καὶ κατακρινόμενον, καὶ χθὲς ἱστάμεθα κάτω ἀπὸ τὸν Σταυρὸν του διὰ νὰ τὸν ἴδωμεν ὑφιστάμενον τὸν μικρότερον, ἀλλὰ καὶ τὸν αἰμιότερον τῶν θανάτων, αὐτοπροσφερόμενον θυσίαν χάριν ἡμῶν. Ἰστάμεθα παρὰ τὸν Σταυρὸν του μαζὺ μὲ τὴν μητέρα του καὶ τὸν ἠγαπημένον του μαθητὴν, καὶ περιεμένομεν νὰ ἀκούσωμεν τὰς τελευταίας του λέξεις :

«Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι». Οἱ σταυρωταί, ἀφοῦ ἐξέτειναν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ἤρχισαν νὰ καρφώνουν ἐπὶ τοῦ ξύλου τὰς παλάμας του καὶ τοὺς πόδας του. Εἶχαν, βέβαια, συνείδησιν τῆς πράξεώς των αὐτῆς· ἐγνώριζαν δι' ἐπιτελοῦν τρομερᾶς σκληρότητος ἔργον, ὅσονδήποτε κἂν ἡ ἐπανάληψις τοιοῦτων σταυρώσεων τοὺς ἔκαμεν ἀναλήτους. Αὕτη ἦτο ἡ «δουλεία» των, δι' αὐτὴν ἐπληρώνοντο, ὅπως καὶ οἱ σύγχρονοι δῆμοι ἔχουν ὡς ἐπάγγελμα τοὺς φόνους τῶν καταδικασθέντων εἰς θάνατον. Δὲν εἶχον ὁμως συνείδησιν δι' ἐσταυροῦσαν ἕνα ἀθῶον καὶ δίκαιον, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον δι' ὁ ἅγιος αὐτὸς κατάδικος ἦτο ὁ Θεάνθρωπος ἦσαν ἀσυνείδητα ὄργανα ἀπανθρώπων ἀποφάσεων καὶ διαταγῶν. Ὑπὲρ αὐτῶν πρὸς τὸν Πατέρα του ἡ σταυρομένη Ἀγάπη ἐμείπιε νὰ τοὺς συγχωρήσῃ. Συγγνώμης λέξεις ἦσαν αἱ πρώται ἀπὸ τὸν Σταυρὸν λέξεις τοῦ μεγάλου Οἰκτιρμονος.

«Ἄ μὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ». Ἡ δῆλωσις αὕτη ἔγεινε πρὸς τὸν ἕνα ἀπὸ τοὺς δύο συσταυρωθέντας ληστὰς, ποὺ εἶχεν ἐπιτιμήσει τὸν συγκρεμασθέντα συγκακοῦργον, διὰ τὸν ἦκουσε βλασφημοῦντα τὸν Ἰησοῦν. Ἐγνώριζεν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς, μηδὲν ἄπονον πράξας, ἀδίκως ἔθανατοῦτο, ἐνῶ καὶ οἱ δύο των «ἄξια ὄν» ἔπραξαν ἀπελάμβανον». Νὰ ὑπῆρξεν ἄρα γε ἀπὸ τοὺς αὐτηκόους τοῦ Διδασκάλου, ἀναμεμιγμένος μέσα εἰς τοὺς

τὸ ὁποῖον νὰ εὐχαριστήσῃ τις τὸν Θεὸν καὶ εἶτα νὰ ἀποθάνῃ (It would be something to thank God for and die). Εὐρίσκει τις ἐν αὐτῇ τὸν ἐν τῇ λατρείᾳ συνδυασμὸν τοῦ ἀνθρώπινου μεγαλείου καὶ τοῦ θείου μυστηρίου, τὰ ὁποία χαρακτηρίζουν τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰωάννου. Ἐν τῇ λειτουργίᾳ ταύτῃ εὐρίσκει τις τὸ Εὐαγγελικὸν Δράμα τῆς ἐνσαρκώσεως, τῆς ζωῆς, τοῦ θανάτου καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ὡς τὸ τρομερὸν μυστήριον ὅλης τῆς δημιουργίας. Εἶνε ἡ ἐπιβίωσις τῆς ἐνισχυούσης τὴν ζωὴν χαρᾶς τῆς πρωτογόνου Ἐκκλησίας, διατηρηθείσης διὰ τῆς ἐρμηνείας τῆς μυστηριακῆς. Εὐρίσκει τις ἐν αὐτῇ τὸ αὐθόρμητον τοῦ παιδίου, τὸ φιλοσοφικὸν βᾶθος, τὴν εὐχαρίστησιν τῶν αἰσθήσεων, τὴν εὐγενῆ λαμπρότητα, ὅλα ἀναλυόμενα εἰς μεγαλοπρεπῆ ρυθμὸν τυπικῆς λειτουργικῆς ἐκφράσεως. Οὐδεμία θρησκευτικὴ τελετὴ εἶνε τόσον περιεκτικὴ ὅλων τῶν γήινων ἐνδιαφερόντων καὶ ὅλων τῶν οὐρανίων ἐλπίδων, τόσον ἀξία τοῦ ἀνθρώπινου ἀξιώματος καὶ τῆς θείας μεγαλειότητος».

όπισω του με τόσην λαχτάραν συρομένους ὄχλους; Νὰ ἐχρημάτισεν ἄρα γε θεατῆς καὶ θαυμαστῆς τῶν τόσων θαυμάτων του, τῶν τόσων του πρὸς τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν ἐδεργεσιῶν; Νὰ ἀπετέλεσε μήπως μέλος τῆς ληστοσυμμορίας τοῦ Βαραββᾶ, ἐκ συνδρομῆς ἀγνώστων περιστατικῶν; Ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, τὸ σπουδαῖον εἶνε, ὅτι τώρα εὐρίσκεται οὐοταυρωμένος ὅλος ἀπροσδοκῆτως μετὰ τὸν ἅγιον καὶ θαυμάσιον ἐκείνον Διδάσκαλον καὶ τὴν πίστιν, πὸν τυχὸν τοῦ ἠρηθῆναι μέσα εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς δημοφιλίας του, πρώτῃν τὴν φορὰν ἠσθάνθη εἰς τὰ στήθη του γεννωμένην εἰς τὰς στιγμὰς τῶν ἀδίκων ἀληθόνων καὶ τῆς δλοκληρωτικῆς τοῦ Δικαίου ἐγκαταλείψεως. Ἡ μετάνοιά του διὰ τὴν κακὴν του διαγωγὴν τοῦ ἠροίξε τοὺς ψυχικοὺς ὀφθαλμοὺς του διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ εἰς τὸν Σταυρὸν τοῦ Ἰησοῦ ἕνα θρόνον, καὶ ἕνα στέμμα βασιλικὸν εἰς τὸν ἀκάνθινον στέφανον ἐνὸς πάσχοντος Βασιλέως, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ζητεῖ συγγνώμην. Καὶ τὴν λαμβάνει.

«Γύναι, ἴδε ὁ υἱὸς σου... ἴδου ἡ μήτηρ σου». Τὴν τρίτην φορὰν ἐπεφύλαξεν ὁ Ἐσταυρωμένος διὰ τὴν μητέρα του καὶ τὸν μαθητὴν πὸν ἰδιαιτέρως ἠγάπα. Ἡ ρομφαία πὸν διαπερᾶ τὴν ψυχὴν τῆς μητέρας αὐτῆς τὰς στιγμὰς κάτω ἀπὸ τὸν Σταυρὸν τοῦ υἱοῦ τῆς φέρε εἰς τὴν μνήμην τῆς τὰ προφητικῆ, δι' αὐτὰς ἀκριβῶς τὰς στιγμὰς, λόγια τοῦ γηραλέου Συμεὼν πρὸ τριῶν δεκατηρίδων μέσα εἰς τὸν ναόν. Θεατῆς τοῦ σπαραγμοῦ τῆς ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ Σταυροῦ ὁ Υἱὸς τῆς ἀναπολεῖ ὅλας τὰς στοργικὰς δι' αὐτὸν φροντίδας μέσα εἰς τὴν ἡσυχον τῆς Ναζαρέτ κατοικίας. Ὑπῆρξαν εἰς τὰς σχέσεις των στιγμαί, πὸν ὁ υἱὸς ἔδιδεν εἰς τὴν μητέρα νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι δι' αὐτὸν ὑπῆρχον καθήκοντα πολὺ ὑψηλότερα ἀπὸ τὰς συνήθεις σχέσεις μητρὸς καὶ υἱοῦ. Κατὰ τὴν σταυρικὴν ὁμωσ αὐτὴν στιγμὴν προβάλλεται ἀναγλυφωτέρω ἢ καθαρῶς ἀνθρωπίνῃ σχέσει των. Καὶ ἡ ὑκὴ τρυφερότης τοῦ μελλοθανάτου σπεύδει νὰ τὴν ἐμπιστευθῆ εἰς τὰς στοργικὰς φροντίδας τοῦ ἠγαπημένου του μαθητοῦ.

«Θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες;» Εἶχε μεσολάβῃσει τριῶρον σκότος, αἰὼν φρικτὸς δι' ἕνα κρεμᾶμενον ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ. Τὸ ἄκρον ἄωτον ὀδύνης ψυχικῆς καὶ σωματικῆς. Ὁ Ἐσταυρωμένος μόνος, μετὰ τὸν ἄφατον εἰς τὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ κακοῦ πόνου του. Πῶς μόνος, ἐγκαταλειμμένος ἀπὸ Πατέρα, διὰ τὸν ὁποῖον ἦτο Υἱὸς τόσον «ἀγαπητὸς», καὶ πῶς τόσον ἔρημος τοῦ Πατρὸς ὁ μόλις πρὸ ὀλίγου διαβεβαιώσας τοὺς μαθητὰς του ὅτι «οὐκ εἰμι μόνος, ὅτι ὁ Πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστιν;» Μάλιστα. Ἄλλ' ἐκεῖ, ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ἦτο περὶ οὗ ὁ Ἡσαΐας εἶχε προείπει ὅτι «Κύριος παρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν», καὶ ὁ «γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα», κατὰ τὸν ἀποστολον Παῦλον. Ἐκεῖ, ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ἦτο ὁ φροεὺς τῶν ἰδικῶν μας ἀμαρτημάτων, ἦτο ἄρα ἀπὸ τὸν Θεὸν ἀπεξενωμένος. Ὡς τοιοῦτος, λοιπόν, ἔχων συνειδησιν τῆς ἀπουσίας τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν ἐκουσίως κύπτιον ὑπὸ τὸ βάρος ξένων ἀμαρτημάτων, ἀφῆνε τὴν κραυγὴν τοῦ ἐρημωθέντος: «Ἰνατί με ἐγκατέλιπες;»

«Δι ψῶ». Εἶνε ἡ κραυγὴ τῆς χειροτέρας δοκιμασίας πὸν ὑπέφεραν οἱ ἔσταυρωμένοι, ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦτο

ἐκεῖ κρεμασμένος ἐπὶ ἕξ δλοκλήρους ὥρας μετὰ τὰς φρικτὰς πληγὰς ἀνοικτὰς εἰς τὸν φλέγοντα ἥλιον. Δὲν ἐδέχθη τὸ «μετὰ χολῆς μεμιγμένον ὄξος» πὸν ἔδιδαν εἰς τοὺς ἔσταυρωμένους κακοποιοὺς ὡς κατευναστικὸν τῶν πόνων ναρκωτικόν. Ὁ Χριστὸς ἠρηθῆναι νὰ συναντήσῃ τὸν θάνατον μετὰ τὰς αἰσθήσεις του ἡμβλυμένης.

«Τετέλεσται!» Εἰς μίαν μόνην λέξιν ἀνακεφαλαίωσις τοῦ ὅλου τῆς λυτρώσεως τῆς ἀνθρωπότητος θείου ἔργου. Ὅσα οἱ προφήται προείπαν, ὅσα οἱ ἴδιοι προεικόμισαν, ἐτελείωσαν τώρα ὅλα. Ἡδὴ ὀλίγον πρὶν σταυρωθῆ, εἶχε πρὸς τὸν Πατέρα του ἐνώπιον τῶν μαθητῶν του δηλώσει: «Τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὁ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω». Εἶχε ἀπομείνει τοῦ ἔργου τὸ ἐπιστέγασμα, ὁ Σταυρὸς. Τὴν «τελείαν» τῆς εἰς τὸν κόσμον ἀποστολῆς του ἐπέθηκεν ἡ σταυρικὴ του θυσία. Αὐτὴ ἐγεφύρωσε τὸ ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας ὀρυχθὲν μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου χάσμα, καὶ ἀφοῦ τὸ θεανθρώπικόν ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος ἔργον συνετελέσθη, δὲν ἀπέμεινε πλέον, παρὰ νὰ ἀκουσθῶν οἱ τελευταῖοι ὀδοὶ λόγοι ἀπὸ τοῦ Ἐσταυρωμένου τὸ στόμα ἐν «μεγάλῃ φωνῇ»:

«Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου». Μετὰ τὴν δλοκλήρωσιν τοῦ ἔργου, ἀκολουθεῖ ἡ ἀνάπαυσις μετὰ τὸν κάματον καὶ τοὺς θρόμβους τοῦ ἐμμερίμνου μετώπου, ἡ ἡρεμος ἡσυχία εἰς τοῦ φιλοστόργου Πατρὸς τὰς χεῖρας. Τοιοῦτος εἶναι καὶ διὰ τὸν ἀνθρώπον ὁ ἐν Χριστῷ θάνατος. Δὲν εἶνε «πῆδημα ἀπὸ τὸ ὄριον τῆς γῆνης ζωῆς εἰς τὸ ἀγνωστον, εἰς τὸ κενόν, εἰς τὸ σκότος. Εἶνε αὐτοπαράδοσις τοῦ πνεύματος εἰς τὰς θείας χεῖρας. Καὶ εἶνε ὁ τοιοῦτος θάνατος τὸ πολυτιμότερον ἀπὸ ὅλα τὰ κέρδη. Τοιοῦτος εἶνε ὁ θάνατος τῶν κατὰ Χριστὸν βιωσάντων. Ὁ ἀπόστολος εἶπεν «ἐμοὶ τὸ ζῆν Χριστός, καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος».

Αὐτὰ ἠκούσαμεν χθὲς σκυνθρωποὶ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἐσταυρωμένου. Αὐριοι θὰ μᾶς διμλήσῃ τὸ στόμα τοῦ κενοῦ τάφου, ὅπου εἶχε ἀποτεθῆ νεκρὸς ὁ Ἐσταυρωμένος. Καὶ θὰ ἀκούσωμεν παιδρὸι τὸ χαρομόσουν τῆς Ἀναστάσεως Ἐδαγγέλιον.

* Ὁ θεολογικὸς καὶ ἐκκλησιαστικὸς κόσμος εὐχαρίστως θὰ πληροφορηθῆ, ὅτι ἡ μετὰ τῶν ἀνεκδότων καταλοίων χειρογράφων τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου Παπαδοπούλου ἐρεθθεῖρα ὀγκώδης Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας ἠρξάτο ἐπιτυχημένη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ εὐμενῆ προνοίᾳ καὶ χορηγίᾳ τῆς Α. Θ. Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Χριστοφόρου. Τὴν ἐκδοσὴν παρακολουθεῖ στενῶς ὁ διὰ διαθήκης τοῦ ἀειμνήστου ἐπιμελούμενος τὰ τῆς ἐκδόσεως τῶν καταλοίων Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γρηγόριος Παπαμαγαλῆ.

* Εἰς τὴν δημοσιευθεῖσαν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ Κομμὴν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος κ. Ἰεζεκιὴλ ὑπὸ τὸν τίτλον «Νικόδημος ὁ Ἀριστέτης» ἀντὶ «Ἰερὸθεον Βουλκοζάτων» ἀναγνωστέον «Ἰερὸθεον Βουλκοζάτων».

Οἱ λόγοι τῶν κρημάτων εἰσὶν ὀδοὶ.

* Οὐδὲν οὕτω τὸν μαθητὴν ἐπαγαγεσθεῖς δυνησεται, ὡς τὸ πεπεισθαι καὶ ὅτι φροντίζει αὐτοῦ ὁ προσετός, καὶ ὅτι ἀδημονεῖ ὑπὲρ αὐτοῦ, ὅπερ ὑπερβαλλούσης ἀγάπης ἐστίν. (Χρυσόστομος)

ΧΡΟΝΙΚΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων δι' ἐγκυκλίου πρὸς τὰ Μητροπολιτικά Συμβούλια τῶν Ἱ. Μητροπόλεων τῆς Ἐπικρατείας καὶ Ἐπισκοπῶν Κρήτης παρακάλεσεν ὅπως διαταχθῶσιν ἐγκυκλίως τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς περιφερείας τῶν ὅπως, ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς δυνατοῦτος τῶν ναῶν καὶ ἐκ τῶν ὑπολοίπων εἰσοδημάτων αὐτῶν, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν νομίμων κρατήσεων, καταβάλλωσιν εἰς τοὺς Ἐφημερίους τῶν χρηματικῶν τι βοήθημα διὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Πάσχα, ὡς ἐγένετο καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψει, ὅτι ἀπὸ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν μεταδίδονται ἐκάστοτε εἰς τὴν ὄραν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας θρησκευτικαὶ ὁμιλίαι ἀπευθυνόμεναι πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Νεολαίαν, αἵτινες ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν διαφώτισιν αὐτοῦ ἀπὸ θρησκευτικῆς, ἠθικῆς καὶ ἐθνικῆς πλευρᾶς, ἔγνω, ὅπως δι' ἐγκυκλίου αὐτῆς (ὑπ' ἀριθ. 511), παρακαλέσῃ τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς, τοῦτο μὲν ἵνα ἀποστείλωσιν τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ ὁμιλίαι αὐτῶν ἐπὶ θεμάτων τῆς ἐκλογῆς τῶν, πρὸς μετάδοσιν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ, πράγμα ὅπερ ἀσκεῖ μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς συνειδήσεως τῶν ἀκροατῶν τῶν θρησκευτικῶν τούτων ἐμπομπῶν τῆς Ἐκκλησίας, τοῦτο δὲ ὅπως συστήσωσιν εἰς τοὺς δυναμένους ὑπ' αὐτοὺς κληρικούς τε καὶ λαϊκοὺς τὴν ἀποστολὴν ὁμοίων ὁμιλιῶν ἐπὶ θεμάτων σχετικῶν πρὸς τοὺς σκοποὺς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἵνα χρησιμοποιηθῶσιν ὑπὸ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν διὰ τὴν ὄραν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Αἱ ἐν λόγῳ ὁμιλίαι δεόν νὰ ὦσι διαρκεῖαι δέκα λεπτῶν τῆς ὥρας.

— Δι' ἄλλης ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ Αὐτῆς, ὅπως τὸ μὲν θεῖον κήρυγμα ἀνταποκριθῇ πλήρως πρὸς τὰς συγχρόνους ἀπαιτήσεις τῶν πιστῶν καὶ ἱκανοποιῆσθαι τὴν πρὸς τοῦτο παρατηρουμένην δίψαν αὐτῶν, τὸ δὲ ὅπως ρυθμίσῃ τὸ ἔργον τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ἵνα τοῦτο ὀλοκληρωθῇ, πρὸς δὲ ἀνακοπήν ἐκδηλώσει τινὰς ἐνίον ἐφημερίων, οἵτινες ἐν τῇ ἐπιτελεσει τῶν ἁγιαστικῶν αὐτῶν καθηκόντων προβαίνουσιν εἰς ἐνεργείας τοιαύτας, αἵτινες δημιουργοῦν ἐγκοπὴν εἰς τὴν καταβαλλομένην ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας προσπάθειαν πρὸς ἐποικοδομὴν τῶν χριστιανῶν καὶ ἀνύψωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ συναισθήματος τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἔγνω, ὅπως παρακαλέσῃ τοὺς Σεβ. Ἀρχιερεῖς:

1) ἵνα συστήσωσιν εἰς τοὺς ὑπ' αὐτοὺς Ἱεροκήρυκας, τοῦτο μὲν νὰ μὴ ἀμελῶσι τοῦ ἀνατεθέντος αὐτοῖς κηρύγματος, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ κύριον αὐτῶν ἔργον, χάριν ἐτέρων διακονιῶν, τοῦτο δὲ ἵνα περιοδεύωσι συστηματικῶς, λόγῳ τῆς κλησῆς τῶν, τὴν ὑπαιθρὸν χώραν, ἵτις ἔχει μεγάλην ἀνάγκην τοῦ θεοῦ κηρύγματος καὶ μὴ παραμένωσι διαρκῶς εἰς τὴν ἔδραν τῆς Μητροπόλεως, εἰς ἣν καὶ ὀργανικῶς ἀνήκουσιν. Προσέτι δεόν νὰ ἐπιστηθῇ ἡ προσοχὴ εἰς τοὺς Ἱεροκήρυκας, ἵνα ἡ χρῆσις τῶν μεγαφῶνων διὰ τὴν μετάδοσιν τοῦ κηρύγματος αὐτῶν εἰς τὰς διαφόρους πόλεις, δεόν νὰ γίνηται ἀπὸ τῶν Ἱ. Ναῶν καὶ οὐχὶ ἀπὸ κοσμικῶν κέντρων, ὅπερ ἀπάδει πρὸς τὴν ἱερότητα τοῦ σκοποῦ τοῦ θεοῦ κηρύγματος.

2) Νὰ ἀξιῶσωσιν, ὅπως, οἱ δυνάμενοι τῶν ἐφημερίων, ἀναλάβωσι τὴν διοργανῶσιν καὶ λειτουργίαν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ νὰ παρακολουθῶσι ταῦτα, μετ' ἐνδιαφέροντος συμβάλλοντες εἰς τὴν ἀπόδοτον λειτουργίαν αὐτῶν. Τὰ ὡς εἴρηται Σχολεῖα λειτουργῶσι τῇ ἀδείᾳ καὶ μόνον τῶν οἰκείων Ἱεραρχῶν, εἰ δυνατόν εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς, ἅτε τῆς ἱερότητος τοῦ χώρου συμβαλλούσης τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἄμεσον πρόσληψιν καὶ ἀφομοίωσιν τῶν ὑπὸ τῶν Κατηχητῶν μεταδιδόμενων χριστιανικῶν διδασκαλιῶν, οἱ δὲ Κατηχηταὶ ἀπαραιτήτως πρέπει νὰ ἐφοδιάζωνται

διὰ διοριστηρίου Γράμματος ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους Ἀρχιερέων, ἵνα δι' αὐτῶν ἐξελέγηται τὸ ὀρθῶς περὶ τὴν πίστιν καὶ ἡ ἱκανότης περὶ τὴν κατηχητικὴν διδασκαλίαν αὐτῶν πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

3) Νὰ ἀπαγορευθῇ πᾶσα ὀλικὴ ἀμοιβὴ ὅπου αὕτη συνηθίζεται, ὑπ' οἰανδήποτε μορφήν χορηγομένη εἰς τοὺς ἐφημερίους κατὰ τὴν μετάδοσιν τοῦ Μυστηρίου τῆς Θεῆς Ἐὐχαριστίας καὶ κατὰ τὴν ἱερῶν Ἐξομολογήσιν, προσέτι δὲ καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῆς συγχωρητικῆς εὐχῆς ἄνευ προηγουμένης ἐξομολογήσεως.

— Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψει τοὺς ἀγῶνας, οὓς καταβάλλει ἀνεκαθεν τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων πρὸς συντήρησιν τῆς ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῆ Ἱεράς καὶ Ἐθνικῆς παρακαταθήκης καὶ διατήρησιν ἀκεραίων καὶ ἀλωρήτων τῶν Ἐθνικῶν ἡμῶν δικαιῶν ἐπ' αὐτῆς, ὡς καὶ τὴν δυσχερῆ οἰκονομικὴν κατάστασιν, εἰς ἣν περιήλθε λόγῳ τῆς ἀκολασίας τῶν ἐκτὸς τῆς ἱεράς αὐτοῦ δικαιοδοσίας προσόδων, καὶ ἐπιθυμοῦσα, ἵνα τὰ μέγιστα συντελεσθῇ εἰς τὴν ἱερῶν καὶ ἐθνικῶν αὐτοῦ ἀποστολῆν, ἵτις κατὰ τοὺς τελευταίους καιροὺς κατέστη ἐπιτακτικώτερα, λόγῳ τοῦ ὅτι ἡ Παλαιστίνη ἀπέβη τὸ κέντρον τῶν διεθνῶν ζυμώσεων, ἔγνω, ὅπως δι' ἐγκυκλίου αὐτῆς (ὑπ' ἀριθ. 513) παρακαλέσῃ τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἵνα, ἐκτιμῶντες δεόντως τοὺς προαναφερομένους λόγους, διατάξωσι τοὺς ὑπ' αὐτοὺς Ἱερεῖς καὶ τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια, ἵνα περιαχθῇ δίσκος ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς αὐτῶν κατὰ τὴν Μεγάλῃν Παρασκευῇν.

Πρὸς τούτους γνωρίζει τοῖς Σεβ. Ἱεράρχαις, ὅτι τὸ συλλεγόμενον ποσὸν δεόν νὰ ἀποσταλῇ τῇ ἐν Ἑλλάδι Ἐξαρχίᾳ τοῦ Παναγίου Τάφου, (Ἀθῆναι ὁδὸς Ἐρεχθεῶς 18) δι' ἐπιταγῆς.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Τῇ 17 Ἀπριλίου περὶ ὄραν 11 π. μ. ἡ Α. Μακαριότης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος μετέσχε τοῦ διὰ πρώτην φοράν συνελθόντος εἰς συνεδρίασιν ἐν τῷ Γραφείῳ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως Συμβουλίου Ἐθνικοῦ Συναγεαγμένου, οὗτινος καὶ προήδρευσε.

— Τῇ ἐπιούσῃ (18) περὶ τὴν μεσημβρίαν ἡ Α. Μ. ἐχοροστάτησε κατὰ τὸ τελεσθὲν ἐν τῇ πλατείᾳ Ἀλεξάνδρου τοῦ Πειραιῶς ἐτήσιον Μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν πεσόντων κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον ναυτικῶν.

— Τῇ 22 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἡ Α. Μακαριότης ἐδέχθη ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ τὴν Α. Ε. τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Ἰταλίας, ὡς καὶ τοὺς ἐκ Κύπρου δι' Ἀθηνῶν ἐπιστρέφοντας εἰς Κωνσταντινούπολιν Ἀρχιερεῖς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Σάρδεων κ. Μάξιμον καὶ Περγάμου κ. Ἀδαμάντιον, οἵτινες καὶ ἀνεχώρησαν ἀεροπορικῶς διὰ Κωνσταντινούπολιν τὴν πρωΐαν τῆς Μεγάλῃς Τετάρτης. Ὡσαύτως ἡ Α. Μακαριότης ἐδέχθη ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ διαφόρους Ἐπιτροπὰς, κληρικούς, λαϊκοὺς κλπ.

— Τῇ 5 μ.μ. τῆς 22 Ἀπριλίου ἡ Α. Μακαριότης ἐπεσκέφθη τὴν Α. Ε. τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Κίνας καὶ τῇ 11 π.μ. τῆς 23 τὸν Ἐπιτετραμμένον τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, εἰς ἀνταπόδοσιν τῆς πρὸ ἡμερῶν ἐπισκέψεως αὐτῶν πρὸς τὴν Α. Μακαριότητα.

— Τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων κατὰ τὴν θεῖαν λειτουργίαν ἡ Α. Μακαριότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ, ὡς καὶ κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Νυμφίου τὸ ἑσπέραις τῆς Κυριακῆς καὶ τῇ Μεγάλῃ Τρίτῃ.

— Σελτῇ ἐντολῇ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Δαμασκηνοῦ ἐγένετο ὑπὸ κληρικῶν τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς περὶ τὰ μέσα φθίνοντος μηνὸς σειρά ὀλόκληρος ἐπισκέψεων εἰς τὰ ἐν τῇ ὡς ἄνω περιφερεία τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κέντρα τοῦ Ὑπουργείου Προνοίας καὶ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος, ἐνθα στεγάζονται ἀνταρτόπληκτα παιδιὰ ἐλθόντα ἐκ τῶν Βορείων Ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἐγένοντο ἐν συνόλῳ ἕνδεκα ἐπισκέψεις εἰς ἰσάριθμα κέντρα. Ἐκάστη ἐπίσκεψις ἦτο καὶ μία μικρὰ μὲν ἄλλ' ἐκτάκτως συγκινητικὴ τελετῇ. Ὅμάδες ἐκ

μαθητῶν Ἀνωτέρου Κατηχητικοῦ Σχολείου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς ἔλαβον μέρος εἰς τὰς ἐπισκέψεις ταύτας πρὸς ψυχαγωγίαν τῶν ἀνταρτοπλήκτων παιδιῶν. Ἐψάλλον θρησκευτικὰ καὶ πατριωτικὰ ἄσματα, ὠμίλησαν, ἐπαίξαν διάφορα παιγνίδια καὶ εἰς τὸ τέλος μετὰ σύντομον προσλαλίαν τοῦ συνοδευόντος αὐτὰ κληρικοῦ, ὅστις διεβίβασε τὰς εὐχὰς τοῦ Μακαριωτάτου πρὸς τὰ παιδιά, αἱ ὁμάδες τῶν μαθητῶν τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου διένειμαν τὰ ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου δῶρα ἐν οἷς εἰκόνα καλλιτεχνικῆν τῆς Παναγίας. Ἐδόθησαν δῶρα εἰς ἑξακόσια ἀνταρτοπλήκτα παιδιά, ὅσα εἶναι τὰ στεγαζόμενα εἰς τὰ εἰς Νέαν Ἰωνίαν, Νίκαιαν, Καλλιθέαν, Μοσχάτον, Περιστέρι, Καισαριανήν, Δουρσοῦτι, Βύρωνα, Νέα Σφαγεία κέντρα.

—Κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Μακαριωτάτου ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ ἀνέλαβε τὰ ἔξοδα συντηρήσεως πενήντα παιδιῶν ἐκ τῶν εὐρισκομένων ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτῆς ἀνταρτοπλήκτων.

Ἀποστολικὴ Διακονία. Ἐξεδόθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 5 τῆς «Βιβλιοθήκης τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας» τεύχος ὑπὸ τὸν τίτλον «Μητροπολίτου Κορινθίας Μιχαήλ, Θρησκεία καὶ Διανόησις». (Τιμὴ Δρχ. 4000).

Ὁμοίως ἐξεδόθη καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 6 τεύχος τῆς ὡς ἄνω Βιβλιοθήκης ὑπὸ τὸν τίτλον: «Μητροπολίτου Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως, Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπογραμμὸς ἠθικοῦ βίου», ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Ἑβδομάδος. (Τιμὴ 2.000).

Ὁσαύτως ἐξεδόθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 8 τεύχος τῆς «Φωνῆς τῆς Ἀποστ. Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐν φυλακῇ ἤμην...». Ἀντίτυπα τούτου ἐστάλησαν εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις πρὸς δωρεὰν διανομὴν εἰς τοὺς φυλακισμένους.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς λήξεως τῶν μαθημάτων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ἐξετυπώθη καλλιτεχνικὴ ἔγχρωμος εἰκὼν τοῦ Σωτῆρος μετ' αὐτογράφου ἐπιστολῆς τοῦ Μακαριωτάτου ἵνα διενεμηθῇ ὡς ἐνθύμιον εἰς τοὺς μαθητὰς (Τιμὴ Δρχ. 100). Παρακαλοῦνται οἱ Σεβ. Ἱεράρχαι ὅπως ἐγκαιρῶς παραγγείλωσι τὸν ἀναγκαῖον ἀριθμὸν εἰκόνων.

ΕΠΑΡΧΙΑΙ

Μητρόπολις Ἱερισσοῦ—Ἀγ. Ὁρος καὶ Ἀρδαμερίου

Γράφουσι ἡμῖν ἐξ Ἀρναίας, ὅτι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Διονύσιος ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς ἐξελεθὼν εἰς ποιμαντορικὴν περιουσίαν ἀνὰ τὰ περισσότερον σήμερον δοκιμαζόμενα ἐκ τῆς κακοουρίας τῶν ἀναρχικῶν βόρειοι χωρία τῆς ἐπαρχίας, παρ' ὅλας τὰς ὡς ἐπ' αὐτῶν ἐκεί ἐπικρατοῦσῶν συνθηκῶν ἀντιεξουσίας, ἐπεσκέφθη τὰς Κοινότητας, ἐνθα ἱερούργησεν, ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον, προσέτι φιλανθρωπικῆς κινήσεως καὶ ὀργάνωσε τὰς διαφόρους ὑποεπιτροπὰς ἐράνων Κοινωνικῆς Προνοίας Β. Ἐπαρχιῶν Ἑλλάδος, Προνοίας ἐράνων Παιδιοῦ, φιλανθρωπικῶν σωματείων καὶ Κατηχητικῶν Σχολείων. Καὶ κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἑβδομάδα τῶν νηστειῶν ἐπισκεφθεὶς τὸ Ζαγκλιβέριον, ἐχοροστάτησε κατὰ τοὺς Χαιρετισμούς καὶ ὠμίλησε πρὸς τὸ κατακλύσαν τὸν μέγαν ναὸν τῆς πόλεως πυκνὸν πλῆθος εὐσεβῶν. Τὴν ἐπομένην, ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου, ἱερούργησε καὶ ἐκήρυξεν εἰς τὸ παρακειμένον πολυπληθές χωρίον Ἀδάμ. Τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας ἐτέλεσε τὴν θεῖαν λειτουργίαν εἰς Ζαγκλιβέριον καὶ ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον, εἰς παλαιὰν δὲ μεταμεσημβρινὴν συγκέντρωσιν ὠμίλησεν ἐκ δευτέρου ἐν τῷ ναῷ. Τὴν ἐπομένην ἐπέστρεψεν εἰς Θεσσαλονικίαν καὶ ἐκεῖθεν αὐθημερὸν εἰς Γαλάτιστα, ὅπου προσωρινῶς ἔχει μεταφερθῆ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας. Ἐκεῖ συνειργάσθη μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς, τοῦ Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ τῶν Καθηγητῶν διὰ τὰ ἀφορῶντα τὴν τε Ἱερὰν Μονὴν καὶ τὴν Σχολὴν ζητήματα, ἐπανειλημμένως ὠμίλησε πρὸς τοὺς μαθητὰς τῆς Σχολῆς καὶ εἰς τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον, ἱερουργήσας δὲ κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ προσέτι τῆς ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς Πόλεως τελεσεθείσης ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας Δοξολογίας.

Τῇ 26 Μαρτίου μεταβὰς εἰς Σταυρὸν ὑπνητήθη ἐνθουσιωδῶς ὑπὸ χιλιάδων κόσμου, προστάς δὲ τῆς ἀκολουθίας τῶν Χαιρετισμῶν, ὠμίλησε πρὸς τὸ ἐκκλησίασμα. Τὸ αὐτὸ ἐπράξε καὶ εἰς Ῥεντινάν, συνοικισμὸν Στρατοῦ καὶ προσφύγων ἐκ Βόλβης καὶ Βαμβακιῶν, καὶ εἰς Κάτω Σταυρὸν, ὅπου ὠμίλησε πρὸς τὸ ἐκεῖ ἔδρευον τάγμα τῶν ἐθνοφρουρῶν καὶ τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον. Ἐκεῖ ἐπεσκέφθη καὶ ἐνουθέτησε τὴν Χριστιανικὴν Ἀδελφότητα Κυριῶν «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος» καὶ τὴν ἀδελφότητα «Ἐργαζομένου Κορίταιου», τὴν δὲ Β' Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν ἱερουργήσας καὶ ὠμίλησας, ἐπεσκέφθη τὸ σχολεῖον, ὠμίλησε πρὸς τὰ παιδιά καὶ διένειμε πρὸς αὐτὰ διάφορα δῶρα, βιβλία καὶ εἰκόνας. Ἐπεσκέφθη κατόπιν διαδοχικῶς τὰς Κοινότητας Νέας Μαδύτου, Ἀπολλωνίας καὶ Νέας Ἀπολλωνίας, ὅταν δὲ διὰ Κάτω Σταυροῦ ἐπέστρεψεν εἰς Ἱερισσόν, δοκιμασθεῖσαν σκληρῶς κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἀνταρτοκομμουνιστῶν ἐναντίον αὐτῆς ἐπίθεσιν τῆς 21ης Ἰανουαρίου ἐν. ἔτους, ἡ ὑποδοχὴ τῆς Α. Σ. ὑπέρξεν ἀνωτέρα πάσης περιγραφῆς. Ἐκεῖ τὸ ἐσπέρας χοροστατήσας ὠμίλησε κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν. Τὴν ἐπομένην πρὸς τιμὴν τοῦ κατέπλευσε τὸ ναρχαλιευτικὸν τοῦ Στόλου «Λέρος» ναυλοχοῦν καὶ περιπολοῦν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ὁ κυβερνήτης τοῦ ὁποῖου ἀνθυποπλοίαρχος Νικόλαος Συζέρης ἐπισκεφθεὶς τὴν Α. Σ. ἐδήλωσεν ὅτι ἐτέθη εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἵνα τὸν μεταφέρῃ ὅπου ἂν θέλῃ πρὸς ποιμαντορικὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ποιμνίου του. Ἐν Ἱερισσῷ ὀργάνωσε τὴν ὑποεπιτροπὴν Ἐράνων Β. Ἐπαρχιῶν Ἑλλάδος, ὠμίλησε δις πρὸς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου, τὴν δὲ Κυριακὴν τῆς Σταυροπροσκυνησεως ἱερουργήσας ὠμίλησε πρὸς τὸν λαὸν προὐ καὶ ἀπόγευμα ἐν πρωτοφανεῖ συρροῇ εὐσεβῶν. Αὐθημερὸν ἐπεσκέφθη τὸ πολεμικὸν πλοῖον, ἀποδοθειῶν αὐτῷ τῶν κεκαλονισμένων τιμῶν, καὶ ὠμίλησε πρὸς τὸ πλῆρωμα, μετὰξὺ τοῦ ὁποῖου διέκρινε καὶ ἀρκετοὺς συναγωνιστὰς του εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Τὴν ἐπομένην ἐπισκεφθεὶς καὶ ὠμίλησας πρὸς τοὺς στρατιώτας τοῦ λόχου τῆς Ἐθνοφρουρᾶς, συνέστησεν ἐπιτροπὴν ἐκ Κυριῶν πρὸς συλλογὴν ἐράνων διὰ τὴν ἀνάγεσιν ναοῦ, ἀντὶ τοῦ ὀφισταμένου ξυλοπαγοῦς, συνέστησε δὲ καὶ ἐτέραν μικτὴν ἐπιτροπὴν διὰ τὴν ἀνάγεσιν τοῦ μικροῦ ἀπέχοντος τῆς πόλεως κατερειπωμένου παρεκκλησίου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἐν ᾧ ὑπάρχει Ἁγίασμα, συγκεντροῦν τοὺς χριστιανούς τῶν κύκλων Κοινοτήτων.

Τὴν Τρίτην ἐπιβὰς τῆς «Λέρου» παρέπλευσε τὸν Ἄθω, μετὰ ἡμερήσιον δὲ περὶ τὸ Ἀγιώνυμον Ὁρος πλοῦν κατέπλευσεν εἰς Ἀμμουλιανήν, ὅπου τῷ ἐπεφυλάχθη ἐνθουσιωδῆς ὑποδοχὴ ὑπὸ τῶν ἀνανηψάντων, κατόπιν ἐνδελουχῶς ἐργασίας ἐπὶ τριετιανὸν ὀλόκληρον, ἐκ τοῦ ἀριστερισμοῦ κατοίκων τῆς Κοινότητος. Ἐπεσκέφθη τὸ Σχολεῖον, ὠμίλησε πρὸς τοὺς μαθητὰς, ὡς καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ τὰς μαθητρίδας τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησε κατὰ τοὺς Χαιρετισμούς, ἱερούργησε δὲ καὶ ὠμίλησε δις κατὰ τὴν Δ' Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν. Καὶ ἐδῶ συνέστησεν ἐπιτροπὴν Κυριῶν πρὸς συλλογὴν ἐράνων διὰ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ ναοῦ καὶ παρέλαβεν ἐφόδια καὶ μάλλινα εἶδη διὰ τὸν στρατὸν καὶ ἔλαιον διὰ τὴν Πρόνοιαν Β. Ἐπαρχιῶν Ἑλλάδος. Τὴν ἰδίαν ἑβδομάδα ἐπισκεφθεὶς τὰς Κοινότητας Νέων Ῥόδων καὶ Οὐρανουπόλεως, ἱερούργησε καὶ ὠμίλησε πρὸς τοὺς κατοίκους καὶ τοὺς μαθητὰς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ συνέστησε μικτὰς ἐπιτροπὰς πρὸς συλλογὴν ἐράνων διὰ τὴν ἀποεργάτωσιν τῶν ἡμιτελῶν ναῶν τῶν κοινοτήτων τούτων. Μετὰ τούτου ἐπιβὰς τῆς «Λέρου» καὶ παραπλεύσας πάλιν τὸν Ἄθω, ἐπέστρεψεν εἰς Ἱερισσόν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Στρατῶνιον, ὁπόθεν τῇ συνοδείᾳ ἐπιτηδῆς ἀποσταλέντος ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀρναίᾳ ἔδρευοντος Τάγματος Ἐθνοφρουρᾶς στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος ἐπέστρεψεν εἰς Ἀρναίαν, μετὰ ἀπουσίαν ἑνὸς μηνὸς εἰς λίαν ἀποδοτικὴν ποιμαντορικὴν περιουσίαν.

Μητρόπολις Κερκύρας

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Μεθόδιος Κοντοστάνος ἐξέδωκεν Ἐγκύκλιον πρὸς τὸν ὀρθόδοξον ἱερὸν κλῆρον καὶ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν τοῦ νομοῦ Κερκύρας, ἐν ᾗ περιλαμβάνεται «διαμαρτυρία κατὰ τῶν ἐπι-

δώξωον, ἐξορκήσωον καὶ ἐπεμβάσωον τοῦ ρωμαιοπαπισμοῦ εἰς τὴν Κερκύραν καὶ γενικῶς τὴν Ἑλλάδα», Ἐν τῇ Ἐγκυκλίῳ δημοσιεύεται ἐπιστολὴ τῆς Α.Σ. πρὸς τὸν αἶδον. Τοποτηρητὴν τοῦ ἐν Κερκύρα Παραρτήματος τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας κ. Σπυρίδωνα Ρουγγέρην, δι' ἧς δηλοῖ ὅτι «ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ Σεβ. Ἀντωνίου Τρηγορίου Βουτσίνου ὡς Ἀρχιεπισκόπου Κερκύρας εἶνε προπετῆς ἀντιποίησις ἀλλοτρίων ἐκκλησιαστικῶν τίτλων καὶ δικαιωμάτων», διὰ τὴν ὁποίαν διαμαρτύρεται, καὶ ὅτι, συνεπῶς, δὲν ἀναγνωρίζει ἄλλον Ἀρχιεπίσκοπον Κερκύρας πλὴν τοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ἀντιπρόσωπος τοῦ πρακτορείου *Tás*, ἀφορμὴν λαβὼν ἐξ ἀρθροῦ τοῦ παρισινοῦ «Le Monde Illustré», ἐν ᾧ ἐδηλοῦτο ὅτι ὁ Πατριάρχης Ἀλέξιος ἀπεσκόπει ν' ἀναλάβῃ τὸν ἔλεγχον ἐπὶ πασῶν τῶν βαλκανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ νὰ διεκδικήσῃ τὴν κληρονομίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ΚΠόλεως, ἔσχεν ἐν Μόσχᾳ συνέντευξιν μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Νικολαοῦ Κρουτίτσκη, ὅστις εἰς σχετικὰς ἐρωτήσεις τοῦ δημοσιογράφου ἀπήντησεν ὡς ἀκολούθως:

— Ὁ Πατριάρχης Μόσχας, ὅστις εἶνε ἡ κεφαλὴ τῆς αὐτοκεφάλου ρωσικῆς Ἐκκλησίας, σέβεται τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν ὀρθοδόξων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν. Ὁ Πατριάρχης Ἀλέξιος οὐδεμίαν ἔχει πρόθεσιν νὰ ἀσκήσῃ ἔλεγχον ἐπὶ τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οὐδὲ καὶ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Ἡ παγκόσμιος ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποτελεῖ μίαν ὁμοσπονδίαν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, κεκτημένων ἴσα δικαιώματα. Ὁ Πατριάρχης Μόσχας συμμορφοῦται ἀσπληρῶς πρὸς τὸ ἱστορικὸν καὶ κανονικὸν τοῦτο γεγονός.

Ἐρώτησις: Τὸ «Monde Illustré» δισχυρίζεται ὅτι ὁ Πατριάρχης Μόσχας ἠξίωσε δι' ἀπεσταλμένου του παρὰ τοῦ Σέρβου Πατριάρχου Γαβριὴλ νὰ ἀπαρνηθῇ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας.

Ἀπάντησις: Ὁ Πατριάρχης Μόσχας οὐδεμίαν ἔσχε διαπραγματεύσιν μετὰ τῆς ἀνεξαρτήτου σερβικῆς Ἐκκλησίας περὶ προσαρτήσεως αὐτῆς εἰς τὴν ρωσικὴν Ἐκκλησίαν ἢ καταργήσεως τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς.

Ἐρώτησις: Τί συνέβη ὡς πρὸς τὸ μελετηθὲν νὰ συνέλθῃ ἐν Μόσχᾳ πανορθόδοξον συνέδριον, εἰς τὸ ὅποιον ἠρνήθησαν νὰ μετέλθωσιν ὁ Πατριάρχης ΚΠόλεως Μάξιμος, ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ ἡ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος;

Ἀπάντησις: Ὁ Πατριάρχης Ἀλέξιος δὲν ἐπεθύμει νὰ συγκαλέσῃ πανορθόδοξον συνέδριον, ἀλλὰ νὰ συγκεντρώσῃ τοὺς πρωτοερχομένους τῶν διαφόρων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς ἐξέτασιν ζητημάτων ἐνδιαφερόντων σήμερον πάσας τὰς Ἐκκλησίας. Ἡ συγκεντρωσις αὕτη δὲν ἐματαιώθη (annulée), ἀλλ' ἀνεβλήθη διὰ τὸ θῆρος τοῦ 1948, κατ' αἵτησιν Ἐκκλησιῶν τινων, αἵτινες ἐπεθύμουν νὰ ἔχωσι περισσότερο καιρὸν πρὸς προπαρασκευήν. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο συμπληροῦται πεντακοσιετηρὶς τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς ὀρθοδόξου ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ὁ Πατριάρχης ἀπεφάσισε νὰ συγκροτήσῃ τὴν συνδιάσκεψιν ταύτην τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀκριβῶς κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τοῦ ἰωβιλαίου τουτου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Μετὰ τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ Πατριάρχου Ρουμανίας κυροῦ Νικοδήμου Τοποτηρητῆς τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου ἀνεδείχθη ὁ Μητροπολίτης Μολδαβίας Σεβ. Ἰουστινιανὸς Μαρίνα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ὁ μόλις πρὸ ἔτους ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ἐκλεγείς Ἐπίσκοπος Σαράγεβο τῆς Βοσνίας Βαγράβας Νάσιτις εἰς διαδοχὴν τοῦ πρὸ ἑπταετίας ὑπὸ τῶν Οὐσάσι συλληφθέντος καὶ φονευθέντος Μητροπολίτου Πέτρου Ζίμονιτς, δικασθεὶς ἐπὶ προδοτικῇ κατὰ τοῦ καθεστώτος δράσει, ὡς λέγει τὸ κατηγορητήριον, τελειῖ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος Μαρτίου ἐγκάθειρκτος. Πλείονα περὶ τῆς ἀποσημειώτου ταύτης δικῆς θὰ σημειωθῶσιν ἐν τῷ ἔτιμον φύλλῳ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Τὸ 78 ἄρθρον τοῦ ὑπὸ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ψηφισθέντος βουλγαρικοῦ Συντάγματος ἔχει ὡς ἐξῆς: «Οἱ πολῖται ἀπολαύουσιν ἐλευθερίας συνειδήσεως καὶ θρησκευτικῆς. Ἡ Ἐκκλησία εἶνε κεχωρισμένη ἀπὸ τοῦ Κράτους. Εἰδικὸς νόμος κανονίζει τὴν νομικὴν θέσιν, τὴν ὕλικὴν ὑποστήριξιν καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ αὐτοδιακανονισμοῦ καὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως τῶν διαφόρων θρησκευτικῶν κοινοτήτων». Ἐπακολουθεῖ ἐπὶ τούτοις ἡ προσθήκη: «Ἀπαγορεύεται νὰ γίνεταὶ κατάχρησις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς θρησκείας πρὸς πολιτικούς σκοπούς, ἢ ὁ σχηματισμὸς πολιτικῶν ὀργανώσεων ἐπὶ θρησκευτικῶν βάσεων».

Ὁ Βούλγαρος Ἐξάρχος φέρεται σχετικῶς δηλώσας «ἐλάβομεν τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ὁ μέγας ἱστορικὸς ρόλος τῆς Ἐκκλησίας θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν εἰς νέον νόμον περὶ θρησκευμάτων, ὁ δὲ λαϊκὸς χαρακτήρ τῆς Ἐκκλησίας θὰ κατοχυρωθῇ καὶ θὰ ἐνισχυθῇ διὰ νὰ δυνηθῇ αὕτη νὰ συνεχίσῃ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐλευθέρως καὶ δημιουργικῶς».

— Καθ' ἃ πληροφοροῦμεθα ἐκ Βουλγαρίας, τὸ κράτος κατήργησε τὴν ἐκ τοῦ δημοσίου Ταμεῖου μισθοδοσίαν τοῦ ἱεροῦ κλήρου· ἐδήλωσεν ὡς περιουσίαν τοῦ δημοσίου πάντα τὰ μοναστηριακὰ κτήματα· ἐκήρυξεν ὡς ἀντιβαίνοντα εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ κομμουνισμοῦ τὸν ἐκκλησιασμὸν τῶν νέων καὶ νεανίδων, οἵτινες διὰ τοῦτο ἔπαυσαν νὰ ἐκκλησιάζωνται, ὡς παρακολουθούμενοι ὑπὸ τῆς μυστικῆς ἀστυνομίας· οἱ μὴ κομμουνισταὶ καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι ἀπολυθέντες ἀντικατεστάθησαν ὑπὸ κομμουνιστῶν γυμνασιακῶν ἀποφοίτων· τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν κατηργήθη εἰς τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν· ἀπηγορεύθη ἢ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον καὶ τὰ ἀνώτερα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα ἐγγραφή καὶ φοίτησις εἰς πάντα μὴ προσκομίζοντα πιστοποιητικὸν τοῦ οἰκείου προέδρου τῆς κοινότητος ὅτι τυγχάνει ἐγγεγραμμένος εἰς τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα· ὁ μεταξὺ κομμουνιστῶν γάμος δὲν τελεῖται θρησκευτικῶς, καί τοιούτο δὲν ἐθεοπίσθη ἀκόμη ἐπισημῶς, τὰ δὲ τέκνα τῶν κομμουνιστῶν δὲν βαπτίζονται, δηλούμενα ἀπλῶς εἰς τὴν οἰκίαν κοινότητα.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

[Ἀναφέρονται μόνον τὰ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν ἀποστελλόμενα]

Α'

Διὰ τῆς ἐκδόσεως καὶ τοῦ Γ' τόμου τῶν *Καταλόγων τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης* τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, συμπληροῦντος τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν αὐτῇ περιλαμβανομένων Ἐντύπων παλαιῶν ἐκδόσεων (Ἀλεξανδρεία, Τυπογραφεῖον «Ἀνατολή» 1947, σ. 444) ὀλοκληροῦται ὁ ὅλος τῆς Βιβλιοθήκης ταύτης Κατάλογος, οὕτω δὲ οἱ ἐπιστήμονες διευκολύνονται εἰς τὰς μελέτας τῶν οὐ μόνον κατὰ τὴν εἰς τὰ πολῦτιμα χειρόγραφα τῆς ἀναδρομῆν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν παλαιούτων βοήθειαν. Ἐκ τῶν ἐν τῷ τόμῳ τούτῳ ἐντύπων ἐκδόσεων αἱ παλαιότεραι εἶνε αἱ ἐν Βενετίᾳ γενόμεναι τῷ μὲν 1356 Gregorii Nazianzeni Theologi Orationes novem elegantissimae Gregorii Nysseni libri de Homini qua omnia nunc primum in lucem prodeunt, ὑπ' ἀρθ. 1406, τῷ δὲ 1495 τῶν Opuscula Divi Bernardi Albatis Clarenvallensis cnm encopium Philotheus Monachis ad Bernardum, ὑπ' ἀρθ. 1318. Οἱ ὅλοι τίτλοι ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας τόμῳ ἀνέρονται εἰς 2013, πληροῦντες τὰς πρώτας 228 σελίδας του. Μετ' αὐτοὺς ἀπὸ τῆς σ. 229 ἀκολουθοῦσι Α' Συμπλήρωσις Ἐνθυμήσεων καὶ ἄλλων περιεχομένων τῶν χειρογράφων τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης (τόμος Α') [σ. 229-240]· Β' Συμπλήρωσις χειρογράφων (τόμος Α') [σ. 241-244]· Γ' Συμπλήρωσις Ἐνθυμήσεων τῶν ἀρχαίων ἐντύπων (τόμος Β') [σ. 245-274]· Δ' Παράρτημα: Περιεχόμενα χειρογράφου κώδικος 315 (τόμ. Α' χειρογράφων) [σ. 275-360], περὶ ὧν δέον νὰ προστεθῇ ὅτι ταῦτα εἶνε πλοῦσια καὶ πολλῆς ἀξίας προσοχῆς. Ἐπονται: Εὐρετήριο τῶν κυριωτέρων ἐντύ-

πων τῶν Β' καὶ Γ' τόμων κατὰ αἰῶνας [σ. 361-368] καὶ Εὐρετήριοι κατὰ πόλεις τῶν κυριωτέρων παλαιῶν ἐκδόσεων τῶν τόμων Β' καὶ Γ' [σ. 369-386], εἶτα δὲ Ταξινομήσεις κατὰ θέματα τῶν κυριωτέρων παλαιῶν ἐκδόσεων τῶν τόμων Β' καὶ Γ' [σ. 387-398], καὶ Ὀνομαστικόν, περιλαμβάνον τὰ κυριώτερα ὀνόματα, ἅτινα συναντῶνται εἰς τὰς παλαιὰς ἐκδόσεις ἀμφοτέρων τῶν τόμων τούτων [σ. 399-438]. Εἶνε περιττὸν νὰ τονισθῇ πόσον διὰ τῆς ἐκδόσεως τῶν Καταλόγων τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας ἐξυπηρετήσε τὴν ἐπιστήμην ἢ ἀγαστή αὕτη πρωτοβουλία τοῦ γεραροῦ καὶ πεφωτισμένου Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυροῦ Χριστοφόρου, εἰς ὃν ὡς «Χορηγὸν τῆς Ἐκδόσεως» κατὰ δίκαιον λόγον γίνεται ἢ καὶ τοῦ τόμου τούτου ἀφιέρωσις· δίκαιος δ' ἔπαινος οφείλεται εἰς τὸν ἐπιμεληθέντα τῆς τριτοῦ ἐκδόσεως ἀκάματον Βιβλιοθηκάριον *Θεόδωρον Μοσχονᾶν*, τὸν μετὰ τὸσον ἱεροῦ ἔρωτος περιέποντα τὰ τῆς πολυτίμου ταύτης Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης.

Ὁ καὶ ἐξ ἄλλων ἔργων γνωστὸς παρ' ἡμῖν ἐργάτης τοῦ πνεύματος Κατηχητῆς *Ἰωάννης Α. Παπαδόπουλος*, ἐπανελθὼν ἐξ Αἰγύπτου, ὅπου ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη διὰ συγγραφῶν, κηρυγμάτων καὶ πυκνῆς ἀπὸ τοῦ δημοσιογραφικοῦ βήματος διαφωτιστικῆς ἀρθρογραφίας διηγετικῶς ἐδίδασκεν, ἐπλούτισε τὴν ἑλληνικὴν Θεολογίαν δι' ἐκδόσεως ἐπιστημονικῆς *Εἰσαγωγῆς εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἠθικὴν* (Ἐκδόσεις «ΟΤΕ» Ἀθῆναι 1947, σ. 104), ἐπιτεγασματος τῆς ἐπὶ σειρᾶν ἐτῶν πρότερον μὲν ἐν τῷ Ἀρσακείῳ Ἀθηνῶν, εἶτα δὲ ἐν τῷ Ἱεροδιδασκαλείῳ τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς, ἧς πρὸ πολλοῦ εἶχε δημοσιεύσει ἐπιτόμον ἐγχειρίδιον. Ὁ σ., ἔχων ὑπ' ὄψιν ὅτι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν θεωρητικὸν χαρακτῆρα τῆς Φιλοσοφικῆς Ἠθικῆς, τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς τὸ περιεχόμενον, ὡς ἐρειδόμενον ἐπὶ τῶν δογματικῶν ἀληθειῶν τῆς χριστιανικῆς πίστεως, εἶνε θετικόν, ἐφ' ὅσον τὸ ἰδεώδες τῆς εἶνε ἐμπειρικόν καί, ἄρα, ἀπολύτως συγκεκριμένον ἐν τῷ ἱστορικῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, προετίμησε νὰ ἀποφύγῃ τὰς βαρείας, σκοτεινῶδεις καὶ δυσπέπτους φιλοσοφικὰς διατυπώσεις, εἰς ὧς ἀσμενίζουσιν, ὡς τὰ πολλά, αἱ ἐπιστημονικὰ τοῦ ἠθικοῦ κύκλου ἐκθέσεις, νὰ ἐκθέσῃ δὲ τὰς ἠθικὰς ἐννοίας καὶ ἀληθείας ἐν ἀπλότῃ σαφηνείᾳ, ὅπως ἀποβῶσιν εὐπρόσιτοι καὶ εὐληπτοί, χωρὶς ὅμως οὐδεποσῶς νὰ παραβλάπηται ὁ ἐπιστημονικὸς τῆς ἐκθέσεως χαρακτῆρ. Μετὰ τὰ προεισαγωγικὰ περὶ τοῦ ὀριμοῦ καὶ τῆς ἐννοίας τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς, ὑπὸ τὰ κεφάλαια Ἐρησεία καὶ Ἠθική, Δογματικὴ καὶ Ἠθική, Φιλοσοφικὴ καὶ Χριστιανικὴ Ἠθική καὶ Σπουδαιότης τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς, εἰς τὰ ὅποια ἐξετάζονται μετὰ περισσῆς ἀκριβολογίας πάντα τὰ σχετικὰ ἐπὶ μέρος ἠθικὰ θέματα, ἐκτίθενται τὰ κατὰ τὴν μέθοδον καὶ τὴν διαίρεσιν τοῦ ὅλου συστήματος τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς, ἢ ὅλη δὲ πραγματεία κατακλείεται δι' ἐπισκοπήσεως τῆς ἱστορίας τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς μέχρι τῆς εἰς ἰδίαν ἐπιστήμην διαμορφώσεως αὐτῆς, καίτοι, ὡς σημειώνει ὁ σ., δὲν προσέλαβεν ἀκόμη αὕτη καὶ μέχρι σήμερον τὸν ὀρισμένον αὐτῆς ἐπιστημονικὸν τύπον, ἐφ' ὅσον τὰ γνωστὰ ἠθικὰ συστήματα εἶνε ἀπότοκα «τῶν προσωπικῶν ἐκάστου ἀντιλήψεων ἐπὶ τῶν προβλημάτων τῆς χριστιανικῆς ἠθικότητος καὶ τῆς προσαρμογῆς αὐτῆς πρὸς τε τὰς ἀνάγκας τῆς καθόλου διανοήσεως καὶ τῆς κοινωνικῆς καταστατικῆς ἐξελίξεως». Τὸ ἔργον ἀποτελεῖ σημαντικὴν συμβολὴν εἰς τὴν ὀρθόδοξον ἑλληνικὴν ἐπιστημονικὴν Ἠθικὴν Θεολογίαν, θέλομεν δὲ νὰ ἐκλάβωμεν τὴν ἐμφάνισιν τῆς «Εἰσαγωγῆς» ὡς προσημαίνουσιν τὴν ἔκδοσιν πλήρους Συστήματος τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς.

Κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς τῆς ἐξειδικιασμένης ψυχικῆς τῶν πιστῶν κατανύξεως ἐκ τῆς ἐν τοῖς ναοῖς ἀπολαύσεως τῆς ἐμμελείας τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου, ἐπικαίρουν

εἶνε νὰ σημειωθῇ ἢ ὑπὸ τοῦ *Θεοδώρου Ξύδη* πρόσφατος ἔκδοσις μιᾶς περὶ τοῦ Ὑμνου τούτου λαμπρᾶς μελέτης ὑπὸ τὸν τίτλον Ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος ὡς ποιητικὸν κείμενον (Ἀθῆναι 1947, σ. 23). Ὡς ἐκ τῆς ἐν τῇ ἑλληνοχριστιανικῇ ὕμνογραφίᾳ ἐξαιρετικῆς τοῦ Ἀκαθίστου θέσεως, πολλοί, ὡς γνωστὸν, ἠχολήθησαν περὶ αὐτόν, ἰδίως ὡς πρὸς τὴν ἐξακριβῶσιν τοῦ ποιητοῦ τούτου, πρῶτος ὅμως ὁ Θ. Ξύδης ὄχι ἀπλῶς τὸν ἠρεύνησεν, ἀλλὰ κυριολεκτικῶς τὸν ὑπέβαλεν εἰς λεπτομερεστάτην γραμματικὴν, ρητορικὴν καὶ αἰσθητικὴν ἰδίως ἀνατομίαν, πρωτοτυπῆσας οὕτω εἰς τὴν ὅλην περὶ τοῦ Ἀκαθίστου φιλολογίαν. Αἰσθανθεὶς τὸν συγγραφέα τοῦ Ὑμνου κυρίως ὡς ποιητὴν, βλέπει τὸ ποιῆμα τὸ ὡς ἀπαύγασμα τῆς βαθείας του θρησκευτικῆς πίστεως, ἐκφραζομένης ὄχι τόσο εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ ὄρατου, ὡς συνέβαινε εἰς τοὺς ἀντιστοιχοῦς ὕμνους τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, ὅσον κυριώτατα εἰς τὴν χαρακτηριστικὴν τῆς ἑλληνικῆς ὀρθόδοξίας κατηγορίαν τοῦ ὕψηλοῦ μὲ ἐπανθοῦσαν τὴν ὑπερφυσικὴν τῆς ἀγιότητος χάριν. Ὁ σ., ἐνορῶν εἰς τὴν ἐκφραστικὴν μορφολογικὴν σπατάλην τοῦ ποιητοῦ τὴν ἐκδήλωσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ του θρησκευτικοῦ στοχαστικοῦ πλούτου, ἐξαιρεῖ τὴν μεγίστην ποικιλίαν τῶν γραμματικῶν καὶ ρητορικῶν του σχηματισμῶν, τὴν εἰς τὰς πλουσίας σκηνοθεσίας, τὰ πᾶσι τοῦ διαλόγου, τὴν διαδοχὴν τῶν τόπων καὶ τῶν προσώπων ἑκτακτον κινήτικότητα, τὸν καταρράκτην τῶν παρομοιώσεων, τῶν μεταφορῶν καὶ τῶν ὁμοιοκαταλήκτων, τὰς παρονομασίας, τὰ ὁμοιοτέλευτα, τὰς παρηχήσεις, τῶν παρίων τὴν ἀφθονίαν, τῶν ὁμοιοτελεύτων τὴν μουσικὴν, τὴν ὡς ἐκ τῆς χρήσεως πρωτοτύπων ἐπιθέτων καὶ εἰκόνων πλαστικότητα τοῦ κειμένου, τὴν τεχνικωτάτην μεγαληγορίαν, τὴν μουσικότητα καὶ ζωγραφικότητα του διαπιστῶν δὲ καὶ εἰς τὸν ὅλον τῆς γλώσσης τοῦ ποιητοῦ μηχανισμόν ἐν ἐπὶ πλέον στοιχείον τῆς προθέσεώς του νὰ καταστή ὁ Ἀκάθιστος εἰς τὸν λαὸν εὐληπτος, συναγεῖ ἐντεῦθεν τὴν ἀπειρίαν τῶν ἀμέσων τοῦ Ὑμνου ἀπηχίσεων οὐ μόνον εἰς τὴν νεοελληνικὴν λογοτεχνίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἑλληνοκατολῶν τὰς ζωντανὰς παραδόσεις καὶ τὸν κοινὸν προφορικὸν λόγον, ἐπὶ πλέον δὲ καὶ τὴν ὑπὸ πολλῶν ὑπογράμμισιν τῆς ἀπὸ ἑθνικῆς ἐπόψεως σημασίας του. Ἡ ἐπιστημονικὴ αὕτη μελέτη τοῦ Θεοδώρου Ξύδη, προῖον αἰσθητικῆς λεπταισθησίας καὶ γονίμου παρατηρητικότητος, ἀποτελεῖ πραγματικὸν ἐντρυφήμα καὶ σημαντικὴν, ὅσον καὶ ὄραϊαν συμβολὴν εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ ὕμνολογικοῦ πλούτου τῆς Ἐκκλησίας μας.

Τὸ ἐνδιάφερον ὅμως τοῦ Θ. Ξύδη ἐκτείνεται καὶ εἰς τὸν ὅλον τῆς λειτουργικῆς ἄσματογραφίας κύκλον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀντλεῖ θέματα σχετιζόμενα καὶ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν λαογραφίαν καὶ πρὸς τὴν νεωτέραν λογοτεχνίαν μας. Ἀπόδειξις, σὺν ἄλλοις, καὶ ἡ μελέτη του *Ἡ σύγχρονη αἴσθησις τῆς Ὑμνογραφίας* (Ἀθῆναι 1947), ὅπου ἐκθέτει πῶς ὁ ἑλληνικὸς λαὸς χρησιμοποιοῖ εἰς τὸν προφορικὸν του λόγον οὐ μόνον ἐκ τῶν Εὐαγγελίων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν ὀλοκλήρους φράσεις ἐμφανιζόμενας ὡς ἰδικὴ του παραγωγὴ. Ὁρθῶς δὲ φρονῶν, ὅτι «τὰ κείμενα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὕμνογραφίας πρέπει νὰ μείνουν ἀμετάφραστα, σὸ ἴδιο κάλλος τῆς δημιουργίας τους, στὴν πρώτη τους μορφή», σκόπιμον, ἐξ ἄλλου, θεωρεῖ μίαν ὑπὸ ἀξιολόγων λογοτεχνῶν εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν ἐλευθερὰν ἐκ παραλλήλου ἀπόδοσιν ἐκείνων τούλάχιστον τῶν τροπαρίων, τὰ ὅποια διδάσκονται εἰς τοὺς μικροὺς μαθητὰς· οὕτω ἐπιτυγχάνεται ἐν ταύτῳ καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῆς θρησκευτικότητος των καὶ ἡ γλωσσικὴ ἀνάπτυξις καὶ ἡ πνευματικὴ καλλιέργεια των. Ὡς παράδειγμα φέρει ὁ σ. τὸ γνωστὸν ὡς τροπᾶριον τῆς Κασσιανῆς κατὰ τὴν πραγματικῶς ἀριστοτεχνικὴν ἐλευθερὰν ὑπὸ τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ ἀπόδοσίν του, ἐν ἀντιβολῇ πρὸς ἐντελῶς ἀδοκίμους ἄλλων προσαθείας γλωσσικῶν μετασχηματισμῶν.

Τὸν πρῶτον τόμον τῆς *Ἀνθολογίας τῆς δημοτικῆς πεζο-*

γραφίας του Γ. Βαλέτα ήκολούθησεν ἐν βραχεί ὁ δεύτερος τόμος «ἀπὸ τὸ Σολωμὸ ὡς τὸν Ψυχάρη» (1827—1888, ἐκδότης Πέτρος Ράνος, Ἀθήναι 1947, σ. λβ+648). Ὁ ἀκάματος συλλογεὺς εἰς τὸν τόμον τοῦτον ἐκώδικοποίησε τὰ δημοτικὰ κείμενα τῆς μετεπαναστατικῆς ἐξηκονταετίας, συμπληρώνοντα οὕτω τὸν πρῶτον τόμον διὰ νέων κειμένων τῆς τουρκοκρατίας καὶ τοῦ 1821, τῶν ὁποίων τὰ πλείστα εἶνε ἐπτανησιακὰ, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ τόμος οὗτος εἶνε ἀφιερωμένος «στὰ Ἐφτάνησα, κάστρο τῆς δημοτικῆς πεζογραφίας». Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐν τῷ α' τόμῳ εἰδολογικὴν κατάταξιν τῶν ἐκλεγέντων ἀποσπασμάτων, ἐν τῷ δευτέρῳ προετιμήθη ἡ χρονολογικὴ, διὰ τὴν ἐμφανισθῆ ἡ κατὰ τὰς ἐπαλλήλους ἐποχὰς ἐξελικτικὴ πορεία τῆς πεζογραφίας εἰς αὐτὰ τὰ «μνημεῖα καλαισθητικῆς καὶ ζωντανῆς ἔκφανσης τῆς νεοελληνικῆς ψυχῆς μέσ' ἀπ' τὰ πολύμορφα ἱστορικὰ θεσμά της». Οὕτω κατανέμονται τὰ κείμενα εἰς τρεῖς περιόδους, τὴν ἐπτανησιακὴν (1827—1877), τὴν ἀθηναϊκὴν θεατρικὴν προφυχαρικὴν (1857—1888) καὶ τὴν ἀθηναϊκὴν προφυχαρικὴν πεζογραφίαν (1873—1888). Τῶν κειμένων προηγείται μακρὰ Εἰσαγωγή μαρτυροῦσα ἰσχυρὸν καὶ λεπτὸν κριτικὸν πνεῦμα διήκον δι' ὅλης τῆς ἀξιολογήσεως τῆς δημοτικῆς πεζογραφίας κατὰ πάντα τὰ στάδια τῆς ἱστορικῆς ἐξελίξεώς της καὶ ἀποκαλύπτων τὴν δημιουργικὴν λογοτεχνικὴν παραγωγὴν τοῦ νεοελληνισμοῦ ὡς πολῦτιμον ὄντως πνευματικὴν κληρονομίαν, ἐντός τῆς ὁποίας ἀποβαίνουν εὐπρόσιτα εἰς πάντας πρόσωπα καὶ τοπία καὶ μορφὰ ἰδίᾳ τοῦ λόγου, λησμονημένα εἰς τὰς σπανίας καὶ δυσσευρέτους παλαιὰς ἐκδόσεις. Μετὰ τὰ κείμενα (1—592) προστίθενται διαφωτιστικὰ βιογραφικὰ καὶ κριτικὰ σημειώματα δι' ἕκαστον τῶν συγγραφέων τῶν ἀποσπασμάτων (593—638). Τὸ ἔργον τῆς ἐπιλογῆς τοῦ Γ. Βαλέτα ἀποτελεῖ ὁμολογουμένως τεράστιον λογοτεχνικὸν καὶ κριτικὸν ἄθλον, ἀσφαλιζόντα εἰς τὴν Ἀνθολογίαν ταύτην ἐξόχως τιμητικὴν θέσιν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐλληνικῆς δημοτικῆς λογοτεχνίας.

Ἀποτέλεσμα τῆς συστηματικῆς ἀνασκοπήσεως καὶ τῆς μετὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον ἐπικαιρῶν ἐκάστοτε ἀρθρογραφίας τοῦ περιοδικοῦ «Ζωὴ» ὑπῆρξεν ἡ ἐπισημειώσις ἀρθρῶν αὐτῆς εἰς ἴδιον τόμον ὑπὸ τὸν τίτλον *Μεταπολεμικά: ὁ δεύτερος πόλεμος καὶ τὰ μετ' αὐτὸν* (Ἀθήναι, Ἀδελφότης Θεολόγων ἡ «Ζωὴ», 1947, σ. 400). Δι' ὅλης τῆς κατὰ τὴν μοναδικὴν ὄντως εἰς συμπετυκνωμένα κρίσιμα γεγονότα ἐξαιτίας ἐκείνην προσφάτου ἱστορίας μας, ἡ ὁποία ἐξυφάνθη πρῶτον μὲν διὰ τῆς νικηφόρου ἀμύνης κατὰ τῆς ὑπόλου ἰταλικῆς ἐπιδρομῆς, δεύτερον δὲ διὰ τῆς βαρβάρου γερμανοϊταλικῆς κατοχῆς καὶ ἔπειτα διὰ τῆς ἀπὸ τῶν ἐπιδρομῶν ἐθνικῆς ἀπελευθερώσεως, ἡ ἀρθρογραφία ἐκείνη προσεπάθησε νὰ καταδείξῃ πῶς ὡμίλει ἐκάστοτε ὁ Θεὸς εἰς τὴν ἐλληνικὴν ψυχὴν ὅτε μὲν διὰ θριάμβων κατὰ τῶν ἐχθρικῶν ἐπιβουλῶν, ὅτε δὲ χαλυβδῶν τὴν θέλησιν τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ εἰς καρτερικὴν ἐν τοῖς δεινοῖς ἀντοχῆν, καὶ ἄλλοτε ὡθῶν πρὸς αὐτοκριτικὴν, διὰ νὰ ἀγάγῃ εἰς μετάγνωσιν καὶ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας ἐξυγιάνσιν καὶ εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν πρόοδον. Ἡ ἀρθρογραφικὴ ἐκείνη προσπάθεια ἀπέτελεσε, καὶ πάντοτε ἀποτελεῖ, ἐν ἀψευδῆς κάτοπτρον, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ ἀναγνώσται ἐμβλέπουσιν πιστῶς ἀπεικονιζομένην διχὸ μόνον τὴν ἀρνητικὴν τῆς ἀτομικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς ἡμῶν ζωῆς ὄψιν, ἀλλὰ καὶ τὰ θετικὰ ψυχικά, τὰ εἰδικῶς ἐλληνικὰ ἡμῶν πλεονεκτήματα. Ἡ μὲ ὡμὴν δὲ εἰλικρίνειαν, μὲ γνῶμονα πάντοτε τὸν θεῖον λόγον, παράστασις καὶ ἐπικρίσις τῶν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἀμαυρωσασθῶν τὴν ἐλληνικὴν ζωὴν παρεκτροπῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκ παραλλήλου ἔξαρσις τῶν ἑκπαλαί ἐρριζωμένων εἰς τὸν γνήσιον ἐαυτὸν μας σπανίων ἐλληνικῶν ἀρετῶν—τῆς φιλοπρέπειας, τῆς γενναιοφυχίας, τοῦ πνεύματος τῆς αὐτοθυσίας, τῆς πίστεως, τῆς φιλοτιμίας καὶ ἄλλων—δι' ὧν διακρίνεται ἐν τοῖς λαοῖς ὁ λαὸς ὁ ἐλληνικὸς ὡς ὁ κατ' ἐξοχὴν δεδοξαμένος καὶ θεοφύλακτος, ἐνῶ συντελοῦν ἀσφαλῶς εἰς συναί-

θησιν τῶν σφαλμάτων μας, ἐν τῷ ἅμα ἀποτελοῦν φωτεινὸν ὁδηγὸν εἰς μίαν ζωὴν, ἡ ὁποία νὰ ἀναδεικνύη πάγυτοτε τὴν Ἑλλάδα μόνιμον κέντρον γνησίας χριστιανικῆς ἀκτινοβολίας.

Χρησιμώτατον διὰ τὸν κόσμον τῶν ἱεροψαλτῶν μεθόδικον ὁδηγὸν ἀποτελεῖ ἡ *Θεωρία καὶ Πράξις τῆς βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς* τοῦ Δ. Γ. Παναγιωτοπούλου (Ἀθήναι 1947, σ. 368). Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν δι' ἡ ἱερὰ ὕμνωδία ἀπατελεῖ μέσον πρὸς διέγερσιν καὶ ἐκδήλωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος, εἶνε προφανές, ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιτυχάνεται διὰ τῆς καλῆς ἐκτελέσεως, εἰς ταύτην δ' ἀκριβῶς ὁδηγεῖ ὁ θεωρητικὸς ἅμα καὶ πρακτικὸς χαρακτῆρ τοῦ ὑπ' ὄψιν πνεύματος. Τοῦ κυρίου περιεχομένου προτάσσεται Εἰσαγωγή (21-42), ἐν τῇ ὁποία ὁ σ. ἐκθέτει ἱστορικῶς τὴν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ γένεσιν τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, τὰς πρώτας τῆς πηγὰς καὶ τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς καὶ βάσεις, τὰς ὑπ' ὧν ἄς βαθμηδὸν ἐξελίχθη συνθήκας, ἐμφανίζει τοὺς περισσότερον συντελέσαντας εἰς τὴν καλλιέργειαν αὐτῆς καὶ τὸν τρόπον τῆς διαμορφώσεως τοῦ γραφικοῦ τῆς συστήματος. Τὸ δὲ κύριον σῶμα ἀποτελεῖται ἐξ ἑξ μερῶν. Τούτων τὸ μὲν πρῶτον ἐκθέτει τὰ στοιχεῖα τῆς μουσικῆς γραφῆς καὶ ἀναγνώσεως, τὸ δὲ δεύτερον ἀναλύει τὴν συγκρότησιν τοῦ βυζαντινοῦ μέλους, τὸ τρίτον πραγματεύεται εἰδικώτερον περὶ τῶν ὀκτῶ ἤχων τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, εἰς τὸ τέταρτον ἐξηγουῦνται οἱ ὀρθογραφικοὶ κανόνες τῆς βυζαντινῆς παρασημαντικῆς, τὸ πέμπτον ἀφιερῶνται εἰς τὸν ἱεροψάλτην καὶ ὁδηγεῖ εἰς τὴν διοργάνωσιν τῆς ἐν τῷ ναῷ ψαλλωδίας δι' εἰδικῆς χορωδίας, καὶ ἐν τῷ ἕκτῳ ἐξετάζεται ἡ βυζαντινὴ μουσικὴ ὡς τέχνη. Ὡς ἰδιαιτέρως ἐπιστῶμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἱεροψαλτῶν εἰς τὰ κεφάλαια ἐκεῖνα τῶν δύο τελευταίων μερῶν, ὅπου ὀρίζεται ἡ ἐν τῇ λατρείᾳ θέσις τοῦ ἱεροψάλτου. Ἐκεῖ οὗτος διδάσκεται, ὅτι δὲν εἶνε ἐπαγγελματίας, διότι τὸ ἔργον του εἶνε ἱερὸν καὶ ὡς τοιοῦτο πρέπει νὰ τὸ ἀντιλαμβάνεται καὶ τὸ ἐκτελεῖ, κατέχει δ' ἄρα ὁ ἱεροψάλτης ἐξαιρητικὴν μεταξὺ τῶν πιστῶν θέσιν, διότι ἀποτελεῖ μέλος τοῦ κατωτέρου κλήρου τῆς Ἐκκλησίας, εἰδικῶς πρὸς τὸ ἔργον του χειροθετούμενος. Πρὸς τὴν καλλιφωνίαν δέον νὰ ἔχῃ μουσικὴν ἀντίληψιν καὶ καλαισθησίαν· νὰ κέκτηται ἀνάλογον πρὸς τὴν θέσιν του γραμματικὴν μόρφωσιν διὰ νὰ ἀντιλαμβάνεται τῶν ψαλλομένων τόνων· νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἐν τῇ λειτουργίᾳ τὸ πρωτεύον πρόσωπον δὲν εἶναι αὐτὸς ἀλλ' ὁ ἱερεὺς, πρὸς τὰς ἐπιτάγας καὶ ὁδηγίας τοῦ ὁποίου ὀφείλει ὑπηκόως νὰ συμμορφῶται ἀνευ ἰδιοβουλίας καὶ ἰδιοτροπιῶν· νὰ ἦναι εὐσεβὴς μετ' εὐλαβείας πρὸς τὰ τελούμενα· νὰ ψάλλῃ τόσον εὐκρινῶς ὥστε νὰ ἀκούωνται ἐν ἐναργείᾳ αἱ λέξεις καὶ αἱ καθ' ἕκαστον συλλαβαί· νὰ μὴ ἐντείνῃ ἐπιδεικτικῶς τὴν ὑψηφονίαν του πρὸς ἀνθρωπαρέσκειαν· καὶ νὰ μὴ προσαρμόζῃ τὴν ψαλλωδίαν του πρὸς τὰ τάχα «γούστα» μερίδος τῶν ἐκκλησιαζομένων, προσθέτομεν ἡμεῖς, ἀλλὰ νὰ προσπαθῇ νὰ ἐθίξῃ τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν σεμνὴν ἱερότητα τῶν ᾠσμάτων. Τὸ βιβλίον, ἀπαραίτητον ἐγκόλπιον παντὸς γνησίου ἱεροψάλτου, εἶνε μεστὸν πρακτικῶν ἀσκήσεων καὶ παραδειγμάτων. γ. π.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασιλείου Μ. Βέλλα Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Μιχαῖας—Ἰωήλ—Ὀρβιδίου. Εἰσαγωγή—μετάφρασις ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ—κείμενον τῶν Ὁ—Σχόλια. Ἐκδοτικὸς Οἶκος «Ἀστὴρ» Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου, Ἀθῆναι 1948 (σ. 135).

Ἐμμανουὴλ Χατζηεμμανουήλ, Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ παιδί μας. Ἀπλὲς σκέψεις γιὰ ὄσους πονοῦν τὸ παιδί. Ἀθῆναι 1947 (σ. 32).

Σταμ. Δ. Χατζηκυριακοῦ, Ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος. Λογοτεχνικὴ μετάφρασις τῆς Νεκρώσεως Ἀκολουθίας. Ἀθῆναι 1948 (σ. 15).

Ὑπουργεῖον Ἀνοικοδομήσεως: Δοδεκάνησος. Τετράτομος μελέτη τοῦ Ὑπουργεῖου Ἀνοικοδομήσεως καὶ συνεργα-

των του υπό την διεύθυνσιν του κ. Κ. Α. Δοξιάδη. Ἀ' Γενική περιγραφή. Ἀθήναι 1947. Σειρά ἐκδόσεων τοῦ Ὑπουργείου Ἀνοικοδομήσεως ἀρθ. 21 (σ. 312).

Ὁμάδος Ἐπιστημόνων: Ἡ ἐπιβίωσις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Εἰσήγησις εἰς τὸν Ὄργανισμὸν Ἀνασυγκροτήσεως. Ἀ' Τὰ δεδομένα. Ἀθήναι 1947. Σειρά ἐκδόσεων τοῦ Ὑπουργείου Ἀνοικοδομήσεως ἀρθ. 32 (σ. 319).

Ὁμάδος Ἐπιστημόνων: Ἡ ἐπιβίωσις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Εἰσήγησις εἰς τὸν Ὄργανισμὸν Ἀνασυγκροτήσεως. Β' Τὸ σχέδιον. Ἀθήναι 1947. Σειρά ἐκδόσεων τοῦ Ὑπουργείου Ἀνοικοδομήσεως ἀρθ. 33 (σ. 181).

Μ. Ν. Τσιάνη Νυχτερινὰ ὑστερόγραφα. Ἀθήναι 1947 (σ. 28)

Ἀκαδημία Ἀθηνῶν: Ἑλληνικά δημοτικά τραγοῦδια. Ἐκλογή καὶ μεταφράσις εἰς τὴν γερμανικὴν ὑπὸ Ἐντβίγγης Δύντεκε. Μέρος Α' Ἑλληνικά κείμενα. Ἀθήναι 1947 (σ. 367).

Μ. Γεροῦλάνου. Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου. Ἀκαδημαϊκοῦ, Ἡ νόσος ὡς γενικὴ τοῦ ὀργανισμοῦ λειτουργικὴ παρεκτροπὴ. (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Ἀκτίνες»). Ἀθήναι 1947 (σ. 8).

Μ. Γεροῦλάνου. Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου. Ἀκαδημαϊκοῦ, Ψυχικαὶ ἐπιδράσεις ὡς νοσογόνος παράγων. Ἀθήναι 1948 (σ. 88).

Γεωργίου Τ. Κόλια, Ἱστορικὴ Γεωγραφία τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου. Α' Ἐποικισμός. Β' Πολιτικὴ Γεωγραφία. Γ' Οἰκονομικὴ Γεωγραφία. Ἀθήναι 1948. Σειρά ἐκδόσεων τοῦ Ὑπουργείου Ἀνοικοδομήσεως ἀρθ. 35 (σ. 340).

Ἀπριλόπου Ἀλεξάνδρῃ Πολιτικαὶ ἀναμνησεῖς. Πάτριαι 1947 (σ. 140).

Γρηγορίου Δ. Παπαδημητρίου (Ὀλυμπίου), Ἡ χρυσὴ βίβλος τῆς Νεότητος. Τεύχ. Α' Ἀθήναι 1947 (σ. 112).

Κων. Κωνικίδης, Ἡ δικαιοσύνη τους! Γερμανικὰ καὶ ἰταλικὰ στρατοδικεῖα Κατοχῆς: ὀργανῶσι, σύνθεσι, δίκαια καὶ παρασκήνια. Ἀθήναι 1946 (σ. 160).

Πατριαρχεῖον Ἀλεξάνδρειας: Ἐγκόλπιον Ἡμερολόγιον «Ἐκκλησιαστικοῦ Φάρου» 1948. Τόμος λη' Ἀλεξάνδρεια 1948 (σ. 80).

Ἐγκόλπιον προσευχῶν (Μετὰ τῶν δέκα ἐντολῶν, τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως, τῶν Μακαρισμῶν κτλ.). Ἐκδοτικὸς Οἶκος «Ἀστὴρ» Α. καὶ Ε. Παπαδημητρίου. Ἀθήναι (σ. 64).

Ἡ τελετὴ παραδόσεως ἐνὸς ἀμερικανικοῦ δῶρου εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων. Πρόκειται περὶ εἰκόνας τοῦ «Ἀμερικανικοῦ Βωμοῦ τῆς Δημοκρατίας», ἐν ἧ ἀπεικονίζονται τὰ ὁμοιώματα τῶν τεσσάρων μεγάλων Προέδρων τῶν Ἡνωμένων Πολιτικῶν Γεωγ. Οὐάσιγκτων, Θεωμὰ Τζέφερσον, Ἀβρ. Λίνκολν καὶ Θεοδ. Ρούσβελτ (σ. 37).

Παναγ. Ι. Παναγιωτάκου Ὁ Οἰκουμενικὸς πατριάρχικος θρόνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκκλησιαστικὴ καὶ πολιτικὴ θέσις. Ἀθήναι 1948 (σ. 72).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Πανσο. Ἀρχιμ. Νέφυτον Κοτομμάτην, Ὑδραν Ἀιδεσιματώτους Ἰωάννην Καρτωανάην Μαλάθυρον Ἰωάννην Τσιμπούκαν Νιγρίταν Τὸ φύλλον δὲν σὰς ἀπεστέλλετο, διότι δὲν μᾶς εἶχον εἰδοποιήσει περὶ τοῦ διορισμοῦ σας αἱ Μητροπόλεις σας· σὰς τὸ ἀποστέλλομεν ἀπὸ 1-1-48, ἀδυνατοῦντες νὰ σὰς ταχυδρομήσωμεν ὅλα τὰ προηγούμενα φύλλα. Αἶδεσ. Παναγ. Καφῶν Ἀμυδαλεῶνα. Σὰς ἐταχυδρομήσαμεν τὰ ἀπὸ 1-1-48 φύλλα, ἀδυνατοῦντες νὰ ἀποστέλλομεν τὰ προηγούμενα. Αἶδεσ. Βελισσαρίου Βελισσαρίου Ἀλόνησον ἐτακτοποιήθη ἡ διεύθυνσις σας. — Ἱερὰν Μητροπόλιν Παράμυθιας κλπ. Παράμυθιαν τὸ Δελτίον θὰ στέλλεται τακτικῶς πρὸς τὸν νέον ἐφημέριον Πλακατῆς Ἀναστάσιον Στάθην.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Ζητεῖται Πτυχιόχος τῆς Θεολογίας διὰ θέσιν Βοηθοῦ Ἱεροκήρυκος εἰς Μητροπόλιν τῆς Θεσσαλίας ἐπιβαθμῶ καὶ μισθῶ Εἰσηγητοῦ με ἐξησφαλισμένην κατοικίαν καὶ τροφήν.

Πληροφορία παρὰ τῆ Ἀποστολικῆ Διακονίᾳ (Διεύθυνσιν θεοῦ Κηρύγματος).

Ἀθήναι τῆ 22 Ἀπριλίου 1948

= ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ =

[2] ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Ἱ. Μητρόπολις Διδυμοτείχου-Ὁρρεσιᾶδος

Δυνάμει τῶν ἀρθρῶν 55 καὶ 117 τοῦ Ν. 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων...» καλούμεν ὅπως ἐμφανισθῆ ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου ἡμῶν ἐν Διδυμοτείχῳ καὶ ἐν τῇ Ἱ. Μητροπόλει τῆ 15ῃ τοῦ μηνὸς Μαΐου τοῦ ἔτους 1948 ἡμέρᾳ Σαββάτῳ καὶ ὥρᾳ 10 π.μ. ὁ Ἄρχιμ. Ἰωακείμ Ραφτόπουλος, ἀγνώστου ὀνόματος, ἵνα δικασθῆ ὡς κατηγορούμενος διὰ τὰ ἐν τῷ δημοσιευθέντι ὡσαύτως ὑπ' ἀριθ. 17/16-1-1948 κλητηρίῳ ἐπικρίματι ἡμῶν ἀναφερόμενα παραπτώματα.

Ἄν μὴ ἐμφανισθῆ οὗτος κατὰ τὴν ὡς ἄνω ἡμέραν καὶ ὥραν, θέλει δικασθῆ ἐρήμην συμφώνως τῷ ἀρθρῳ 125 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Νόμου.

Ἐν Διδυμοτείχῳ τῆ 11ῃ Μαρτίου 1948

† Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρρεσιᾶδος Ἰωακείμ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Αἰτωλοακαρνανίας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυσιν ὑποψηφίων πρὸς πληρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τοῦ ἐν Ἀμφιλοχίᾳ ἱεροῦ ναοῦ «ἀγίου Ἀθανασίου» προσακαλούμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 47 τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200/1940 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 586/41 Νομοθετικοῦ Διατάγματος «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Α. Ν. 2200/1940» ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ πιστοποιητικά. Ἐν Μεσολογγίῳ τῆ 16/4/48.

† Ὁ Αἰτωλοακαρνανίας Ἱερόθεος

Ἱ. Μητρόπολις Σερρών καὶ Νιγρίτης

Προκειμένου ὅπως πληρωθῆ ἡ κενὴ θέσις τοῦ ἐφημερίου Ἐπαγγελιστρίας τῆς πόλεως Σερρῶν καλοῦνται οἱ βουλομένοι καὶ ἔχοντες τὰ πρὸς τοῦτο νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως ταύτης ὑποβάλλωσι ταῦτα πρὸς τὴν ἱερὰν Μητροπόλιν ἡμῶν. Σέρραι 8 Ἀπριλίου 1948.

† Ὁ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης Κωνσταντῖνος

Ἱ. Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Νόμου 2200/1940 «περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πληρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ Παμ. Ταξιαρχῶν Βρανᾶ, καλούμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ὡς ἄνω ἐφημεριακῆς θέσεως ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά των, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυσιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων. Ἐν Πύργῳ τῆ 22 Ἀπριλίου 1948.

† Ὁ Ἡλείας Γερμανός

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

† Ὁ Φιλίππων ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Πολυανῆς ΙΩΑΚΕΙΜ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκός

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΥΤΡΑΚΗΣ

Ὑφηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΣΣΗΣ

Ἐν Ἀθήναις, τύποις «Φοῖνικος» Λεοντάτου 4